អង្គការសហប្រជាជាតិ

A/HRC/24/32

មហាសន្និបាត

ចែកចាយ : ទូទៅ
១៩ កញ្ញា ២០១៣

អត្ថបទដើម ៖ អង់គ្លេស

ក្រុមប្រឹក្សាសិទ្ធិមនុស្ស
សម័យប្រជុំលើកទីម្ភៃបួន
របៀបវារៈចំណុច២ និងចំណុច១០
របាយការណ៍ប្រចាំឆ្នាំរបស់ឧត្តមស្នងការសិទ្ធិមនុស្សអង្គការសហប្រជាជាតិ
និងរបាយការណ៍របស់ការិយាល័យឧត្តមស្នងការ និងរបស់អគ្គលេខាធិការ
ការជួយឧបត្ថម្ភផ្នែកបច្ចេកទេស និងការកសាងសមត្ថភាព

តួនាទី និងសមិទ្ធផលរបស់ការិយាល័យឧត្តមស្នងការអង្គការសហប្រជាជាតិទទួលបន្ទុកសិទ្ធិមនុស្ស ក្នុងការជួយឧបត្ថម្ភដល់រដ្ឋាភិបាល និងប្រជាជនកម្ពុជា ដើម្បីលើកស្ទួយ និងការពារសិទ្ធិមនុស្ស

របាយការណ៍របស់អគ្គលេខាធិការ*

សេចក្តីសង្ខេប

របាយការណ៍នេះ ត្រូវបានដាក់ជូនស្របតាមសេចក្តីសម្រេចចិត្តលេខ១៨/២៥ របស់ក្រុមប្រឹក្សាសិទ្ធិមនុស្ស ដែលក្នុងនោះក្រុមប្រឹក្សានេះ បានស្នើឲ្យអគ្គលេខាធិការ រាយការណ៍ទៅក្រុមប្រឹក្សាសិទ្ធិមនុស្ស នាសម័យប្រជុំលើកទីម្ភៃបួនរបស់ខ្លួន ស្តីពីតួនាទី និងសមិទ្ធផលរបស់ការិយាល័យឧត្តមស្នងការអង្គការសហប្រជាជាតិទទួលបន្ទុកសិទ្ធិមនុស្ស ក្នុងការជួយឧបត្ថម្ភដល់រដ្ឋាភិបាល និងប្រជាជនកម្ពុជា ក្នុងការលើកស្ទួយ និងការការពារសិទ្ធិមនុស្ស។

* ការដាក់ជូនយឺតពេល

GE.13-17073

មាតិការឿង

ទំព័រ

I.សេចក្តីផ្តើម 3
II.សិទ្ធិដីធ្លី និង សិទ្ធិលំនៅឋាន 4
III- នីតិរដ្ឋ 8
IV. គាំទ្រកំណែទម្រង់ពន្ធនាគារ 12
V. សេរីភាពជាមូលដ្ឋាន និងសង្គមស៊ីវិល 15
VI. ទំនាក់ទំនងសាធារណៈ និងការងារតស៊ូមតិ 18
VII. ស្ថាប័នសន្ធិសញ្ញា នីតិវិធីពិសេស និងការពិនិត្យរបាយការណ៍ជាសកលតាមកាលកំណត់ 19

I.សេចក្តីផ្តើម

១. របាយការណ៍នេះ ត្រូវបានដាក់ស្នើស្របតាមសេចក្តីសម្រេចចិត្តលេខ១៨/២៥ របស់ក្រុមប្រឹក្សាសិទ្ធិមនុស្ស ដែលរៀបរាប់អំពីសកម្មភាពការងាររបស់ការិយាល័យឧត្តមស្នងការអង្គការសហប្រជាជាតិទទួលលបន្ទុកសិទ្ធិមនុស្សប្រចាំប្រទេសកម្ពុជា (ការិយាល័យ OHCHR) ក្នុងអំឡុងពេលចាប់ពីខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១២ ដល់ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១៣។ ការរៀបចំរបាយការណ៍នេះត្រូវបានបញ្ចប់នៅថ្ងៃទី២៣ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៣។

២. វត្តមានរបស់ការិយាល័យ OHCHR ដែលគណៈកម្មការសិទ្ធិមនុស្សបានផ្តល់អាណត្តិឲ្យតាមសេចក្តីសម្រេចចិត្តលេខ ១៩៩៣/៦ របស់ខ្លួន បានបន្តផ្តល់ជំនួយឧបត្ថម្ភដល់រដ្ឋាភិបាល និងប្រជាជនកម្ពុជា ក្នុងការលើកស្ទួយ និងការគោរពសិទ្ធិមនុស្សនៅក្នុងវិស័យគន្លឹះចំនួន ៥ ជាអាទិ៍ កំណែទម្រង់ពន្ធនាគារ សេរីភាពជាមូលដ្ឋាន សិទ្ធិដីធ្លី និងសិទ្ធិលំនៅឋាន នីតិរដ្ឋ និងលើកការកម្ពស់កេរ្តិ៍ដំណែលរបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា (អវតក)។ ការងាររបស់ការិយាល័យនេះក៏ពង្រីកផងដែរទៅលើវិស័យធុរកិច្ច និងសិទ្ធិមនុស្ស។

៣. នៅក្នុងអំឡុងពេលពិនិត្យរបាយការណ៍ សហប្រតិបត្តិការបានពង្រឹង និងពង្រីកជាមួយដៃគូរដ្ឋាភិបាលសំខាន់ៗមួយចំនួន ជាពិសេសបំផុត ជាមួយគណៈកម្មាធិការសិទ្ធិមនុស្សកម្ពុជា ក្រសួងយុត្តិធម៌ ក្រសួងមហាផ្ទៃ (រួមទាំង អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធនាគារ) និងរដ្ឋបាលថ្នាក់ខេត្តមួយចំនួន។ ក្រៅពីនេះ ទំនាក់ទំនងសហប្រតិបត្តិការត្រូវបានបង្កើតឡើង (ឬ ត្រូវបានបន្ត) ជាមួយស្ថាប័នដទៃទៀតរបស់រដ្ឋាភិបាល រួមទាំងក្រសួងសង្គមកិច្ច អតីតយុទ្ធជន និងយុវនីតិសម្បទា អង្គភាពប្រឆាំងអំពើពុករលួយ និងក្រសួងបរិស្ថាន។ តំណាងរដ្ឋាភិបាលនៅលំដាប់ថ្នាក់ផ្សេងៗគ្នា បានសំដែងការពេញចិត្ត និងវាយតម្លៃខ្ពស់ ដល់ការិយាល័យ OHCHR ដែលមានទល្ធភាពផ្តល់ជំនួយផ្នែកបច្ចេកទេស។ សហប្រតិបត្តិការជាមួយស្ថាប័នតុលាការ ត្រូវបានពង្រីកគួរឲ្យកត់សម្គាល់ (រួមទាំងជាមួយ អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា) ហើយបានពង្រឹងទំនាក់ទំនង ជាមួយរដ្ឋសភា និងព្រឹទ្ធសភា។ នៅឆ្នាំ ២០១២ ការិយាល័យបានខិតខំពង្រីកវិសាលភាពការងាររបស់ខ្លួនដោយការងារក្នុងភាពជាដៃគូកាន់តែជិតស្និទ្ធថែមទៀតជាមួយសមាជិកដទៃទៀតនៃក្រុមអង្គការសហប្រជាជាតិប្រចាំប្រទេសកម្ពុជា។

៤. អគ្គលេខាធិការមានជំនឿថា ឧត្តមស្នងការទទួលលបន្ទុកសិទ្ធិមនុស្សនឹងបន្តផ្តល់ការជួយឧបត្ថម្ភ និងគាំទ្រដល់រដ្ឋាភិបាល និងប្រជាជនកម្ពុជា ក្នុងការពង្រឹងការការពារ និងការលើកស្ទួយសិទ្ធិមនុស្សនៅក្នុងប្រទេស ហើយសង្ឃឹមថា អនុស្សរណៈនៃការយោគយល់ ដែលមានរយៈពេល ២ ឆ្នាំ ស្តីពីជំនួយបច្ចេកទេសរវាងការិយាល័យ OHCHR និងរាជរដ្ឋាភិបាល នឹងត្រូវបានបន្តហួសពីថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៣។

៥. ការិយាល័យ OHCHR ក៏បានបន្តគាំទ្រផងដែរដល់ការងាររបស់អ្នករាយការណ៍ពិសេសទទួលបន្ទុកស្ថានភាពសិទ្ធិមនុស្ស ប្រចាំប្រទេសកម្ពុជា លោក សូរិយា ស៊ូប៊ែឌី ដែលបានបំពេញទស្សនកិច្ចនៅប្រទេសកម្ពុជានៅខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១២ និង នៅខែឧសភា ឆ្នាំ២០១៣ នៅក្នុងអំឡុងពេលនៃវដ្តធ្វើរបាយការណ៍។ អគ្គលេខាធិការមានកង្វល់ដោយសារមានការវាយប្រហារមួយចំនួនជាលក្ខណៈបុគ្គលទៅលើសុចរិតភាពរបស់អ្នករាយការណ៍ពិសេស ក្នុងនោះរួមមាន ការវាយប្រហារពីតំណាងរដ្ឋាភិបាល ផងដែរ ហើយលោកជំរុញឲ្យរដ្ឋាភិបាល និង ភាគីពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ធ្វើការសហការធ្វើការជាមួយអ្នករាយការណ៍ពិសេសយ៉ាងពេញលេញ ដូចបានគូសបញ្ជាក់ក្នុងរបាយការណ៍លេខ (A/HRC/២៤/៣៦) របស់អ្នករាយការណ៍ពិសេស។

៦. ប្រវត្តិការណ៍ដ៏ល្អរបស់ប្រទេសកម្ពុជាក្នុងការផ្តល់សច្ចាប័នលើសន្ធិសញ្ញានានាស្តីពីសិទ្ធិមនុស្សត្រូវបានពង្រឹងនៅថ្ងៃទី២០ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១២ នៅពេលដែលកម្ពុជាបានផ្តល់សច្ចាប័នលើអនុសញ្ញាស្តីពីសិទ្ធិជនពិការ។ ការិយាល័យ

OHCHR មានសេចក្តីរីករាយក្នុងការជួយឧបត្ថម្ភគាំទ្រដល់ដំណើរការនេះនៅថ្នាក់ជាតិ។ ការិយាល័យ OHCHR ក៏អាចគាំទ្រផងដែរដល់រដ្ឋាភិបាលក្នុងការជម្រះភាពកកស្ទះនៃរបាយការណ៍ហួសពេលកំណត់សម្រាប់ដាក់ជូនស្ថាប័នសន្ធិសញ្ញានានា ហើយបន្តគាំទ្រដល់ការរៀបចំសេចក្តីព្រាងរបាយការណ៍បន្ទាប់ដែលនឹងដល់កាលកំណត់តាមកតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិសេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច និងវប្បធម៌។ ការិយាល័យនេះបានផ្តល់ការគាំទ្រផងដែរក្នុងការតាមឃ្លាំមើលការអនុវត្តអនុសាសន៍ចំនួន ៩១ ដែលប្រទេសកម្ពុជាបានទទួលយកនៅក្នុងអំឡុងពេលនៃការពិនិត្យរបាយការណ៍ជាសកលតាមកាលកំណត់លើកដំបូងរបស់ខ្លួន ក៏ដូចជាការត្រៀមរៀបចំសម្រាប់ការពិនិត្យលើកទី ២ នៅដើមឆ្នាំ ២០១៤។ ការគាំទ្រនេះក៏បានពង្រីកផងដែរ ដល់ក្រុមសង្គមស៊ីវិលនានាដែលមានបំណងផ្តល់របាយការណ៍ និងដល់ការលើកកម្ពស់ការយល់ដឹងជាសាធារណៈអំពីដំណើរការពិនិត្យរបាយការណ៍នេះ។ ការិយាល័យមានការចូលរួមពីម្ចាស់ជំនួយមួយចំនួននៅក្នុងកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងនេះ។

៧. ក្រៅពីការគាំទ្រផ្នែកបច្ចេកទេសរបស់ខ្លួនដល់រដ្ឋាភិបាល និង សង្គមស៊ីវិល ការិយាល័យបានឃ្លាំមើលរឿងក្តីជាលក្ខណៈបុគ្គលមួយចំនួនដែលទាក់ទងនឹងសិទ្ធិមនុស្ស។ ចំនួន និងប្រភេទរឿងក្តីដែលការិយាល័យ OHCHR បានធ្វើអន្តរាគមន៍ មានលក្ខណៈស្រដៀងគ្នាទៅនឹងរឿងក្តីទាំងឡាយដែលមាននៅក្នុងអំឡុងពេលនៃការពិនិត្យរបាយការណ៍កន្លងមក[1]។ ការិយាល័យ OHCHR មានបំណងធ្វើការជាមួយអាជ្ញាធរ សង្គមស៊ីវិល សហគមន៍ និង បុគ្គលនានាដើម្បីបញ្ចៀសអំពើហិង្សា បង្កាទប់ស្កាត់ការរំលោភសិទ្ធិមនុស្ស ឬ បញ្ចប់អំពើហិង្សាដែលកំពុងបន្តកើតមាន។ នៅក្នុងរឿងក្តីមួយចំនួន ការិយាល័យ OHCHR គឺជាតួអង្គមួយក្នុងចំណោម តួអង្គមួយចំនួនដែលមានវត្តមាន និងអាចដើរតួនាទីសំខាន់ក្នុងការការពារសិទ្ធិមនុស្ស។

៨. ការងាររឿងក្តីជាលក្ខណៈបុគ្គលរបស់ការិយាល័យបន្តផ្តោតទៅលើទំនាស់ពាក់ព័ន្ធទៅនឹងដីធ្លី ការកម្រិតកំណត់ទៅលើសេរីភាពក្នុងការសម្តែងមតិ សិទ្ធិទទួលបានការជម្រះក្តីប្រកបដោយភាពត្រឹមត្រូវយុត្តិធម៌ និងការឃុំខ្លួនដោយបំពាន ហើយនិងល័ក្ខខ័ណ្ឌក្នុងការឃុំខ្លួន រួមទាំងការធ្វើបាប។ ទំនាស់ពាក់ព័ន្ធទៅនឹងដីធ្លីនៅតែបន្តជាបញ្ហាប្រឈមដ៏ធំមួយដល់ប្រទេសនេះ។ បើទោះជាមានគំនិតផ្តួចផ្តើមដ៏ធំមួយរបស់រដ្ឋាភិបាលត្រូវបានធ្វើឡើងនៅក្នុងឆ្នាំ២០១២ ដែលបាននាំឲ្យមានការចែកប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដីធ្លីដល់គ្រួសារប្រជាពលរដ្ឋជាច្រើននៅតំបន់ជនបទក្តី ក៏ទំនាស់ដីធ្លីដ៏រ៉ាំរ៉ៃមួយចំនួននៅតែបន្តមាន។ ការិយាល័យបានឃ្លាំមើល និង ធ្វើអន្តរាគមន៍នៅក្នុងរឿងបាតុកម្ម ការតវ៉ា ការបំភិតបំភ័យករណីនៃការឃុំខ្លួន និងដំណើរការក្តីនៅតុលាការ ដែលកើតឡើងចេញពីទំនាស់ទាំងនេះ។ ការិយាល័យបានតស៊ូមតិផងដែរ អំពីសិទ្ធិសេរីភាពក្នុងការសម្តែងមតិរបស់ប្រជាជនកម្ពុជាទាំងអស់ រួមទាំងអ្នកសារព័ត៌មាន អ្នកការពារសិទ្ធិមនុស្ស និងអ្នកដឹកនាំសហជីពកម្មករ។ ការអះអាងអំពីការរិតត្បិតដែលមិនគួរកើតមានទៅលើសេរីភាពក្នុងការបញ្ចេញមតិនៅក្នុងអំឡុងពេលកិច្ចប្រជុំកំពូល ពាក់ព័ន្ធនឹងសមាគមប្រជាជាតិអាស៊ីអាគ្នេយ៍ (អាស៊ាន) ត្រូវបានលើកឡើងជាមួយអាជ្ញាធរ។ នៅក្នុងផ្នែកសិទ្ធិទទួលបានការជម្រះក្តីដោយត្រឹមត្រូវយុត្តិធម៌ ការិយាល័យបានតាមឃ្លាំមើលដំណើការក្តីមួយចំនួននៅតុលាការ រាប់ទាំងរឿងក្តីរបស់តស្សរជនធំៗផងដែរ។ នៅក្នុងករណីខ្លះ ការិយាល័យបានទាក់ទងផ្តល់តំណាងស្របច្បាប់ដល់ចុងចោទ។ ដោយកសាងបន្ថែមលើការគាំទ្ររបស់ខ្លួនដល់រដ្ឋាភិបាលក្នុងការដោះស្រាយភាពផកល្វែងនៃការការពារសិទ្ធិមនុស្សក្នុងករណីឃុំខ្លួនបុគ្គល ការិយាល័យ OHCHR បានលើកឡើងជាប្រព័ន្ធផងដែរ ឲ្យអាជ្ញាធរនានាយកចិត្តដាក់លើករណីនៃការឃុំខ្លួនដោយបំពាន និងការធ្វើបាប ដែលការណ៍នេះបាននាំមកនូវលទ្ធផលគួរជាទីគាប់ចិត្តយ៉ាងធំធេង រាប់ទាំងការដោះលែងផងដែរ។

II.សិទ្ធិដីធ្លី និង សិទ្ធិលំនៅឋាន

---

[1] (A/HRC/២១/៣៥)

៩. កម្មវិធីសិទ្ធិដីធ្លី និង សិទ្ធិលំនៅឋានរបស់ការិយាល័យ OHCHR ធ្វើការជាមួយរដ្ឋាភិបាល អង្គការសង្គមស៊ីវិល សហគមន៍ បុគ្គល សហគ្រាសអាជីវកម្ម សមាគមវិជ្ជាជីវៈ ព្រមទាំងជាមួយតួអង្គអភិវឌ្ឍន៍ពហុភាគី និង ទ្វេភាគី ដើម្បីពង្រឹងក្របខ័ណ្ឌគតិយុត្តដែលការពារការប្រើប្រាស់ និងកម្មសិទ្ធិលើដីធ្លី និង សិទ្ធិលំនៅឋាន និងដើម្បីពង្រឹងការអនុវត្ត។ កម្មវិធីនេះក៏ធ្វើការជាមួយបុគ្គល សហគមន៍ និងអាជ្ញាធរ ពាក់ព័ន្ធនឹងករណីជាក់លាក់ ដូចជា គម្រាមកំហែង រំខាន និងការធ្វើទុក្ខបុក ម្នេញផ្នែកព្រហ្មទណ្ឌទៅលើបុគ្គល និងសហគមន៍ដែលធ្វើសកម្មភាពការពារសិទ្ធិដីធ្លី និងសិទ្ធិលំនៅឋានរបស់គេ ព្រមទាំងជាមួយអ្នកការពារសិទ្ធិមនុស្សដែលធ្វើការលើបញ្ហាដីធ្លី។

១០. ការិយាល័យ OHCHR បានធ្វើប្រតិបត្តិការនៅក្នុងបរិបទទំនាស់ដីធ្លីកំពុងកើតឡើងទាំងនៅក្នុងតំបន់ជនបទ និងទីក្រុង។ ទន្ទឹមនឹងមានការផ្លាស់ប្តូរបន្តិចបន្តួចក្នុងការដោះស្រាយទំនាស់ ឬ ការបង្កើនការធានាសិទ្ធិកាន់កាប់ដីធ្លីក្នុងតំបន់ទីក្រុងភាគច្រើន នៅក្នុងអំឡុងពេលពិនិត្យរបាយការណ៍ ក៏រដ្ឋាភិបាលបានចាប់ផ្តើមធ្វើយុទ្ធនាការសំខាន់ផ្តល់ប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដីធ្លីដល់បុគ្គលឯកជនទាំងក្នុង និងជុំវិញសម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច សម្បទានកាប់ឈើ និងតំបន់ដែលគ្រប់គ្រងដោយ ក្រសួងបរិស្ថាន ព្រមទាំងដីរដ្ឋដែលត្រូវបានរឹបអូស ដែលស្ថិតនៅក្រោមការជួយគាំទ្រពីក្រសួងរៀបចំដែនដីនគរូបនីយកម្ម និងសំណង់។ យុទ្ធនាការនេះបានធ្វើឡើង បន្ទាប់ពីមានការផ្អាកជាបណ្តោះអាសន្ន នៅខែឧសភា ឆ្នាំ២០១២ នូវការផ្តល់សម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ចថ្មី និងការពិនិត្យឡើងវិញនូវសម្បទានដែលបានផ្តល់រួច (បទបញ្ជាលេខ០០១) ដែលលទ្ធផលពេញលេញរបស់បទបញ្ជានេះមិនទាន់ផ្សព្វផ្សាយជាសាធារណៈនៅឡើយទេ។ ការអនុវត្តកម្មវិធីជាតិផ្តល់ប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដីធ្លី មានអាទិភាពជាងកម្មវិធីអាទិភាពផ្សេងៗទៀត ដោយសារមន្ត្រីសុរិយោដី និងក្រុមយុវជន ត្រូវបានដាក់ពង្រាយនៅទូទាំងប្រទេស ដើម្បីវាស់វែងដីតាមជនបទ និងចេញប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដីធ្លីដល់បុគ្គលឯកជន។ យុទ្ធនាការនេះទទួលបានជោគជ័យក្នុងពង្រឹងការធានាសិទ្ធិកាន់កាប់ដល់ប្រជាជនកម្ពុជាជាច្រើន។ យោងតាមទូរលេខរបស់រដ្ឋាភិបាល ចាប់ពីថ្ងៃទី៤ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១៣ មានប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិចំនួន ២២៦.២៥២ ប័ណ្ណ បានចែកជូនពលរដ្ឋរួចហើយ។ គោលបំណងមួយក្នុងចំណោមគោលបំណងនានានៃយុទ្ធនាការនេះគឺដើម្បីកាត់បន្ថយទំនាស់ដីធ្លីនៅក្នុងតំបន់ជនបទ។ ប៉ុន្តែ ដោយសារជាគំនិតផ្តួចផ្តើមរយៈពេលខ្លី យុទ្ធនាការនេះពុំបានដោះស្រាយដីមានទំនាស់ទាំងមូលនៅក្នុងតំបន់ជនបទទូទាំងប្រទេសនៅឡើយ ហើយទំនាស់ដែលកំពុងកើតមានមួយចំនួននោះ នៅតែមិនទាន់បានដោះស្រាយ ទន្ទឹមនឹងនេះ ទំនាស់ផ្សេងៗទៀតដែលកំពុងស្ងប់ស្ងៀម បានកើតឡើងម្តងទៀត។ មានភាពមិនប្រក្រតីមួយចំនួននៅក្នុងដំណើរការនោះ ត្រូវបានរាយការណ៍មកការិយាល័យ OHCHR ដូចជាកង្វះខាតនូវភាពច្បាស់លាស់ ថាតើហេតុអ្វីបានដីមួយចំនួនត្រូវបានវាស់វែង ហើយដីនៅតំបន់ផ្សេងៗទៀតត្រូវបានដកចេញមិនវាស់វែងទៅវិញ។

១១. នៅក្នុងអំឡុងពិនិត្យរបាយការណ៍ ការិយាល័យ OHCHR បានឃ្លាំមើលទំនាស់ដីធ្លីចំនួន ៧៤ ករណី ដែលកំពុងតែកើតមានឡើង ហើយមិនទាន់ដោះស្រាយ រវាងសហគមន៍រងគ្រោះ អាជ្ញាធរ និង ក្រុមហ៊ុន ទាំងនៅក្នុងតំបន់ជនបទ និងទីក្រុង ដែលជាការកើនឡើងបន្តិចបន្តួចចាប់តាំងពីឆ្នាំមុន។ ក្នុងចំណោមទំនាស់ទាំងនេះ មាន ៣២ ករណី (ក្នុងនោះមាន ៤ ករណីជាករណីថ្មី) ទាក់ទងនឹងសម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច និង សម្បទានដីផ្សេងទៀត (ក្នុងនោះមាន ១២ ករណី ទាក់ទងនឹងដីកាន់កាប់ជាយូរអង្វែងមកហើយដោយជនជាតិភាគតិច និង ២០ ករណី រងប៉ះពាល់ដោយសារការអនុវត្តបទបញ្ជា លេខ ០០១)។ មានទំនាស់សរុប ៤២ ករណី (ក្នុងនោះមាន ៦ ករណី ជាករណីថ្មី) ពាក់ព័ន្ធនឹងប្រតិបត្តិការដីធ្លីផ្សេងទៀត (ក្នុងនោះមាន ០២ ករណី ទាក់ទងនឹងដីកាន់កាប់យូរអង្វែងដោយជនជាតិភាគតិច និង ០៣ ករណី រងប៉ះពាល់ដោយសារការអនុវត្តបទបញ្ជាលេខ ០០១)។ សកម្មភាពរបស់ការិយាល័យ OHCHR នៅក្នុងវិស័យនេះ មានទម្រង់ជាការសម្របសម្រួលតាមរយៈការពិភាក្សា ការត្រួតពិនិត្យដោយតុលាការ ព្រមទាំងការផ្តល់យោបល់ផ្នែកច្បាប់ និងនីតិវិធី។

១២. ជាថ្មីម្តងទៀត ក្នុងអំឡុងពេលពិនិត្យរបាយការណ៍នេះ ឃើញមានការប្រឈមមុខដាក់គ្នា (ជួនកាល មានអំពើហិង្សា) រវាងបុគ្គល សហគមន៍ សកម្មជនសិទ្ធិមនុស្ស និងអាជ្ញាធរ នគរបាល និងយោធា។ ការិយាល័យ OHCHR បានឃ្លាំមើល និងអន្តរាគមន៍ជាច្រើនលើកច្រើនសារនៅក្នុងការធ្វើបាតុកម្ម និងការតវ៉ា ដើម្បីបង្ការទប់ស្កាត់អំពើហិង្សា ស្វែងរកលទ្ធផលតាមការចរចា និង ធានាឲ្យមានការដោះលែងជនដែលត្រូវបានឃុំខ្លួនដោយបំពាន។ ការិយាល័យ OHCHR បានមើលឃើញនូវឧប្បត្តិហេតុមួយចំនួនដែលមានការប្រើប្រាស់កម្លាំងហួសហេតុរបស់អាជ្ញាធរ។ នៅក្នុងអំឡុងពេលពិនិត្យរបាយការណ៍នេះ ឃើញមានការផ្តើមប្រើប្រាស់ខែលប្រឆាំងនឹងកុបកម្មរបស់អាជ្ញាធរ។ ការិយាល័យ OHCHR បានបន្តឃ្លាំមើលរឿងក្តីរបស់បុគ្គលដែលកាលពេលកន្លងទៅនេះ ត្រូវបានគេសួរយកចម្លើយ ចោទប្រកាន់ ឬ ដាក់ឲ្យស្ថិតក្រោមការពិនិត្យតាមផ្លូវតុលាការ ដោយសារពួកគេមានការពាក់ព័ន្ធក្នុងរឿងទំនាស់ដីធ្លី ប៉ុន្តែតុលាការមិនដែលបានបិទរឿងក្តីរបស់គេម្តងណាឡើយ ហើយពួកគេនៅតែស្ថិតក្នុងស្ថានភាពការគម្រាមកំហែងពីការយាយី និង បំភិតបំភ័យ (ការិយាល័យរក្សាបញ្ជីរឿងក្តីរបស់បុគ្គលចំនួន ១៧៧ រឿងក្តី ដែលមិនទាន់បានដោះស្រាយ ដែលក្នុងនោះមានរឿង ក្តីចំនួន៦ ជារឿងក្តីថ្មី ចាប់តាំងពីខែមិថុនា ឆ្នាំ ២០១២)។

១៣. ចំពោះការងារករណីបណ្តឹង ការិយាល័យ OHCHR ផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់ជាពិសេសលើការលើស្ទួយការធានាដល់សិទ្ធិកាន់កាប់ និងបង្ការទប់ស្កាត់ការបណ្តេញចេញ និង ការតាំងលំនៅថ្មី រួមទាំងការលើកស្ទួយឲ្យមានដំណើរការផ្តល់ប្រឹក្សាប្រកបដោយសមធម៌ ធានាឲ្យមានការផ្តល់សំណងសមស្រប ហើយករណីចាំបាច់ ធ្វើឲ្យប្រសើរឡើងនូវផែនការរើទីលំនៅទៅកន្លែងផ្សេង។ ក្រៅពីកាឃ្លាំមើល និង តាមដានរឿងក្តីលំនៅឋានក្នុងទីក្រុងជាច្រើន ការិយាល័យ OHCHR បានផ្តល់ការគាំទ្រផ្នែកហិញ្ញវត្ថុ និងបច្ចេកទេស ដល់ការិយាល័យក្រុមមេធាវីកម្ពុជាការពារប្រយោជន៍សាធារណៈ ដែលបានផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ ដល់សហគមន៍បីនៅក្រុងបាត់ដំបងដើម្បីដាក់ពាក្យសុំឲ្យមានការធានាដល់សិទ្ធិកាន់កាប់ ក្រោមគម្រោងសាកល្បង (ទាក់ទងនឹងសារាចរលេខ ០៣ ស្តីពីការដោះស្រាយសំណង់បណ្តោះអាសន្នលើដីរបស់រដ្ឋដែលត្រូវបានទន្ទ្រានកាន់កាប់ ដោយខុសច្បាប់ តាមរាជធានី ទីក្រុង និងទីប្រជុំជន)។

១៤. ទោះបីមានការកែលំអមួយចំនួននៅកន្លែងខ្លះដោយអាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន ម្ចាស់ជំនួយ និង អង្គការមនុស្សធម៌ក៏ដោយ ជារួមមក ស្ថានភាពនៅតែមិនល្អដដែលសម្រាប់សហគមន៍ដែលត្រូវបានរុះរើទីលំនៅ ទោះបីការតាំងលំនៅឋានថ្មី របស់គេទាក់ទងនឹងការបណ្តេញចេញថ្មីៗ ឬ កន្លែងតាំងលំនៅឋានថ្មីដែលបានបង្កើតយូរមកហើយក៏ដោយ។ ការិយាល័យ OHCHR បានឃ្លាំមើលសិទ្ធិទទួលបានទឹកសុវត្ថិភាព និងអនាម័យនៅទីកន្លែងចំនួន ៩ ហើយតស៊ូមតិគាំទ្រធ្វើឲ្យមានការប្រសើរឡើងនូវទម្លាប់អនាម័យ ដើម្បីរួមចំណែកពិនិត្យអំពីការរាលដាលនៃជំងឺ និង ធ្វើឲ្យមានការប្រសើរឡើងនូវសុខភាព។ ដោយមានកិច្ចសហការជាមួយអង្គការសង្គមស៊ីវិលក្នុងស្រុក ការិយាល័យ OHCHR បានផ្តល់នូវធុងចម្រោះ ទឹកដល់ ៤៥៩ គ្រួសារនៅក្នុងប្រាំមួយតំបន់ និង កំពុងគាំទ្រការសាងសង់បង្គន់អនាម័យដល់ ១១០ គ្រួសារ នៅកន្លែងតាំងលំនៅថ្មីនៅភ្នំបាត។

១៥. ការិយាល័យ OHCHR បានរួមចំណែកយ៉ាងច្រើនដល់ការស្រាវជ្រាវ និង ការតស៊ូមតិចំពោះការផ្តល់ និង ការគ្រប់គ្រងសម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច និង សម្បទានដីផ្សេងទៀត (រួមទាំងសម្បទានទាក់ទងនឹងកសិឧស្សាហកម្ម ការជីកយករ៉ែ ទំនប់វារីអគ្គិសនី និង គម្រោងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធធំៗផ្សេងទៀត) និង ផលប៉ះពាល់ដល់សិទ្ធិមនុស្សដោយសារសម្បទានជាពិសេសនៅក្នុងតំបន់ការពារដែលមានការទទួលស្គាល់។ ដោយសារពុំមានទិន្នន័យផ្លូវ ការពេញលេញពីក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និង នេសាទ និងស្ថាប័នរដ្ឋាភិបាលផ្សេងទៀតនោះ ការិយាល័យ OHCHR បានរៀបចំឲ្យមានការប្រឹក្សាយោបល់ជាទៀងទាត់ជាមួយអង្គការសង្គមស៊ីវិល និង អ្នកស្រាវជ្រាវ ហើយបានចូលរួមចំណែកក្នុងកិច្ចប្រជុំជាមួយដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ លើកទឹកចិត្តចំពោះការធ្វើឲ្យប្រសើរឡើងនូវសិទ្ធិទទួលបានព័ត៌មាន និង ការប្រមូលទិន្នន័យ ហើយការិយាល័យ OHCHR បានលើកទឹកចិត្តឲ្យមានកិច្ចសហប្រតិបត្តិការលើបញ្ហាតស៊ូមតិជុំវិញយុទ្ធនាការជាតិ

ផ្ដល់ប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិលើដីធ្លី (ការអនុវត្តបទ បញ្ជាលេខ ០០១) និង លើសម្បទានដីជាទូទៅ។ ការិយាល័យ OHCHR បានគាំទ្រផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុដល់ប្រភពទិន្នន័យចំហរបស់អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល ដែលមាននៅកន្លែងព័ត៌មានស្ដីពីសម្បទានដីតាមខេត្ត និង ក្រុមហ៊ុន រួមទាំងព័ត៌មានសង្ខេបស្ដីពីបញ្ហាតាមវិស័យ។ ដោយអនុលោមតាមអាណត្តិរបស់ខ្លួន ការិយាល័យ OHCHR បានគាំទ្រដល់ការងាររបស់អ្នករាយការណ៍ពិសេសស្ដីពីស្ថានភាពសិទ្ធិមនុស្សក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ស្ដីពីសម្បទានដី និង កំពុងតាមដានការអនុវត្តនូវអនុសាសន៍របស់លោកចំពោះបញ្ហា។

១៦. តាមការអញ្ជើញរបស់ក្រសួងបរិស្ថាន ការិយាល័យ OHCHR បានគាំទ្រដល់ដំណើរការប្រឹក្សាយោបល់សម្រាប់រៀបចំសេចក្ដីព្រាងច្បាប់ស្ដីពីការវាយតម្លៃផលប៉ះពាល់បរិស្ថាន ដែលដឹកនាំដោយក្រសួង និងបានផ្ដល់មតិយោបល់យ៉ាងច្រើន ស្ដីពីការធ្វើសុខដុមរម្មនីយកម្មនូវសេចក្ដីព្រាងបច្ចុប្បន្នជាមួយបទដ្ឋានអន្តរជាតិអំពីតម្លាភាព ការចូលរួមពីសាធារណជន និងសិទ្ធិទទួលបានព័ត៌មាន យេនឌ័រ ទំនួលខុសត្រូវរបស់សហគ្រាសធុរកិច្ច ការយល់ព្រមជាមុនដោយសេរី និងបន្ទាប់ពីជ្រាបព័ត៌មានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ ការតាំងទីលំនៅថ្មី ព្រមទាំងយន្តការតវ៉ាដោយសារកើតទុក្ខមិនសុខចិត្ត និង ដំណើរការដោះស្រាយទំនាស់។

១៧. ទាក់ទងនឹងការលើកស្ទួយសិទ្ធិលើដីធ្លីរបស់ជនជាតិដើមភាគតិច ការិយាល័យ OHCHR បានធ្វើការយ៉ាងជិតស្និទ្ធជាមួយក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ និង ក្រសួងមហាផ្ទៃ។ ដោយមានកិច្ចសហការជាមួយអង្គការពលកម្មអន្តរជាតិ និងដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ផ្សេងៗទៀត ការិយាល័យ OHCHR បានឃ្លាំមើលកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងនានានៅទូទាំងប្រទេស ដើម្បីឲ្យជនជាតិដើមភាគតិច អាចរៀបចំ និងមានការទទួលស្គាល់ជានីតិបុគ្គល និងដាក់ពាក្យសុំប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពសហគមន៍ ដូចដែលបានទទួលស្គាល់នៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌច្បាប់ជាតិ។ ក្នុងអំឡុងពេលពិនិត្យរបាយការណ៍នេះ គោលនយោបាយដែលបានកើតចេញពី ការអនុវត្តបទបញ្ជាលេខ ០០១ ស្ដីពីសម្បទានដី និង កម្មវិធីផ្ដល់ប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដីឯកជនដែលបានចាត់ទុកជាអាទិភាព សម្រាប់ដីព្រៃ និង កម្មវិធីផ្ដល់ប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដីរបស់ជនជាតិភាគតិចដែលពុំបានចាត់ទុកជាអាទិភាព ដែលបង្វែរ ធនធានពីក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និង សំណង់ ហើយជាឧបសគ្គរាំងការរីកចម្រើននៃកម្មវិធីផ្ដល់ប័ណ្ណកម្ម សិទ្ធិដីរបស់ជនជាតិភាគតិចដែលកំពុងដំណើរការ។ នៅក្នុងរឿងក្ដីមួយចំនួន យុទ្ធនាការជាតិផ្ដល់ប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដីឯកជន បានបណ្ដាលឲ្យអាជ្ញាធរថ្នាក់ខេត្តធ្វើជាឧបសគ្គរាំងដ៏មានប្រសិទ្ធភាពដល់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច នៅក្នុងការស្នើសុំប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពរបស់ពួកគេ។

១៨. ទោះបីមានឧបសគ្គទាំងនេះក៏ដោយ ការិយាល័យ OHCHR បានបន្តការគាំទ្ររបស់ខ្លួនដល់ប្រាំពីរភូមិរបស់ប្រជាជនជនជាតិគ្រឹង នៅក្នុងឃុំប៉ូយស្រា ខេត្តមណ្ឌលគិរី ផ្ដល់ជំនួយថែមទៀតដល់សហគមន៍ស៊ួយនៅក្នុងប្រាំភូមិនៅស្រុកឱរ៉ាល់ ខេត្តកំពង់ស្ពឺ ហើយបានពង្រីកកម្មវិធីដើម្បីបញ្ចូលការគាំទ្រដល់សហគមន៍ព័រ នៅស្រុកសំឡូត ខេត្តបាត់ដំបង។ ការិយាល័យ OHCHR ក៏បានរួមចំណែកដល់ការតស៊ូមតិកាន់តែទូលំទូលាយថែមទៀតដើម្បីសិទ្ធិដីធ្លី សិទ្ធិភាសា និងសិទ្ធិវប្បធម៌ របស់ជនជាតិដើមភាគតិច តាមរយៈការប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មាន (មានជាអាទិ៍ សេចក្ដីថ្លែងការណ៍ព័ត៌មាន ការបោះពុម្ពផ្សាយ និងខ្សែវីដេអូ)។

១៩. ដើម្បីលើកស្ទួយឲ្យមានការទទួលខុសត្រូវថែមទៀតលើការប្រកបវិជ្ជាជីវៈធុរកិច្ចនៅក្នុងវិស័យដីធ្លី និង ដើម្បីឆ្លើយតបនឹងបទប្បញ្ញត្តិមិនទាន់គ្រប់គ្រាន់ និង ការត្រួតពិនិត្យលើធុរកិច្ចទាំងឡាយដែលកំពុងប្រតិបត្តិការនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា (ដែលពាក់ព័ន្ធទៅនឹងសិទ្ធិពលកម្មផងដែរ) ការិយាល័យ OHCHR បានរួមចំណែកដល់គំនិតផ្ដួចផ្ដើមក្នុងការកម្ពស់ការយល់ដឹង និង ការកសាងសមត្ថភាព នៅក្នុងវិស័យធុរកិច្ច និង សិទ្ធិមនុស្ស។ ការិយាល័យ OHCHR បានយកអង្គការសង្គមស៊ីវិល រដ្ឋាភិបាល តំណាងសហគមន៍ និង តួអង្គផ្នែកធុរកិច្ចជាគោលដៅ ដើម្បីបង្កើន

ការយល់ដឹងអំពីគោលការណ៍ណែនាំស្តីពីធុរកិច្ច និង សិទ្ធិមនុស្ស[2] ព្រមទាំងការអនុវត្តគោលការណ៍ណែនាំទាំងនេះ នៅក្នុងបរិបទកម្ពុជា។ ការិយាល័យ OHCHR បានធ្វើបទបង្ហាញនៅក្នុងសិក្ខាសាលា និង កិច្ចពិគ្រោះយោបល់ចំនួន ៨ ដង ដល់សង្គមស៊ីវិល ដែលមានអ្នកតំណាងរបស់អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល និង សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ជាង ២០០ នាក់ នៅទូទាំងប្រទេស ហើយបានគាំទ្រឲ្យមានសមត្ថភាពប្រសើរជាងនេះដល់សង្គមស៊ីវិលស្តីពីសិទ្ធិទទួលបានយន្តការក្រៅប្រព័ន្ធ តុលាការអំពីផលប៉ះពាល់ដល់សិទ្ធិមនុស្សដែលពាក់ព័ន្ធនឹងធុរកិច្ច នៅកម្រិតប្រតិបត្តិ ថ្នាក់ជាតិ និងអន្តរជាតិ។

២០. ការិយាល័យ OHCHR ក៏បានចែករំលែកផងដែរនូវព័ត៌មានជាមួយបុគ្គលិករបស់អង្គភាពប្រឆាំងអំពើពុករលួយរបស់រដ្ឋាភិបាល និង ម្ចាស់ជំនួយ សមាគមធុរកិច្ច និងវិជ្ជាជីវៈ អំពីធុរកិច្ច និងសិទ្ធិមនុស្ស បានគាំទ្រដល់កម្មវិធីវិទ្យុជាប្រចាំខែ ព្រមទាំងបានជួយរដ្ឋាភិបាលក្នុងការបង្កើតសៀវភៅរូបភាពស្តីពីបញ្ហាសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច។ លទ្ធផលបានស្តែងចេញឲ្យឃើញថាការយល់ដឹងមានការកើនឡើងក្នុងចំណោមសង្គមស៊ីវិលអំពីការទទួលខុសត្រូវរបស់រដ្ឋ និងតួអង្គធុរកិច្ច នៅក្នុងវិស័យដីធ្លី និងការងារ ព្រមទាំងមានចំណាប់អារម្មណ៍ និងសមត្ថភាពកាន់តែខ្លាំងក្នុងការលើកស្ទួយការប្រកបធុរកិច្ចដោយទំនួលខុសត្រូវ ដូចដែលបានបញ្ជាក់ដោយជម្រើសរបស់សង្គមស៊ីវិលក្នុងស្រុកអំពីធុរកិច្ច និង សិទ្ធិមនុស្ស ធ្វើជាផែនការសម្រាប់ទិវាសិទ្ធិមនុស្ស ឆ្នាំ២០១២។

III- នីតិរដ្ឋ

២១. កម្មវិធីនីតិរដ្ឋរបស់ការិយាល័យ OHCHR ប្រចាំកម្ពុជា មានគោលដៅគាំទ្រដំណើរការកំណែទម្រង់ច្បាប់ និងប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌នៅក្នុងប្រទេសនេះ ដោយផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់លើការពង្រឹងនីតិរដ្ឋ។ កម្មវិធីនេះ ធ្វើការជាមួយតួអង្គទាំងឡាយដែលពាក់ព័ន្ធក្នុងប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌ ភាគច្រើនជាមួយក្រសួងយុត្តិធម៌ ចៅក្រម និងព្រះរាជអាជ្ញានៅគ្រប់លំដាប់ថ្នាក់នៃប្រព័ន្ធតុលាការ មេធាវី និងនគរបាលយុត្តិធម៌។ កិច្ចសហប្រតិបត្តិការរវាងការិយាល័យ OHCHR និងរាជរដ្ឋាភិបាលមានលក្ខណៈរឹងមាំ។ ជាពិសេស កម្រិតនៃកិច្ចសហប្រតិបត្តិការជាមួយក្រសួងយុត្តិធម៌ ក្រោយមកជាមួយចៅក្រម និងព្រះរាជអាជ្ញា មានការកើនឡើងគួរឲ្យកត់សម្គាល់ នៅក្នុងអំឡុងពេលពិនិត្យរបាយការណ៍នេះ ដែលនាំឲ្យមានការកើនឡើងនូវសកម្មភាពទាំងឡាយដែលបានសហការរៀបចំធ្វើជាមួយក្រសួងនេះ។

២២. កម្ពុជាបានផ្តល់សច្ចាប័នរួចហើយលើសន្ធិសញ្ញាសិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិមួយចំនួន។ នៅក្នុងអំឡុងពេលពិនិត្យរបាយការណ៍នេះ កម្ពុជាក៏បានក្លាយជារដ្ឋភាគីនៃអនុសញ្ញាស្តីពីសិទ្ធិជនពិការ នៅថ្ងៃទី២០ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១២។ ការិយាល័យ OHCHR បានផ្តល់ការគាំទ្រនៅក្នុងដំណើរការផ្តល់សច្ចាប័ននេះ ជាអាទិ៍ តាមរយៈការផ្តល់ប្រឹក្សាយោបល់យ៉ាងច្រើនលើការតាក់តែងសេចក្តីថ្លែងហេតុសម្រាប់ដាក់ជូនសភាសុំការផ្តល់សច្ចាប័ន។ ក្រសួងសង្គមកិច្ច អតីតយុទ្ធជន និងយុវនីតិសម្បទា បានស្នើសុំឲ្យការិយាល័យជួយធ្វើការបណ្តុះបណ្តាលដល់មន្ត្រីរាជរដ្ឋាភិបាលអំពីអនុសញ្ញានេះ។

២៣. នៅក្នុងអំឡុងពេលពិនិត្យរបាយការណ៍នេះ ការិយាល័យ OHCHR បានបន្តជួយដល់ភាគីពាក់ព័ន្ធក្នុងការអនុវត្តក្រមព្រហ្មទណ្ឌ និងក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ អនុលោមតាមទម្លាប់អនុវត្ត និងបទដ្ឋានសិទ្ធិមនុស្ស។ នៅក្នុងខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១២ ការិយាល័យ OHCHR បានសហការរៀបចំសន្និសីទថ្នាក់ជាតិមួយជាមួយក្រសួងយុត្តិធម៌ ស្តីពីការអនុវត្តក្រមព្រហ្មទណ្ឌ ដែលមានការចូលរួមពីចៅក្រម ព្រះរាជអាជ្ញា មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ និងមេធាវី មកពីគ្រប់បណ្តាខេត្ត។ កិច្ចពិភាក្សានេះ បានផ្តោតលើបទប្បញ្ញត្តិនៃក្រមនេះ អំពីផលប៉ះពាល់ដែលអាចមានលើសិទ្ធិក្នុងការសម្តែងមតិ (ឧទា.

[2] A/HRC/17/31 ឧបសម្ព័ន្ធ

បទញុះញង់ បទបរិហារកេរ្តិ៍ ។ល។) និងបទប្បញ្ញត្តិទាក់ទងនឹងទោសជំនួស។ សន្និសីទនេះ គឺជាឱកាសដ៏សំខាន់មួយ ដើម្បីលើក កម្ពស់ការយល់ដឹងដល់សិក្ខាកាមពីបទដ្ឋានសិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិ ស្តីពីសិទ្ធិក្នុងការសម្តែងមតិ។ ដើម្បីសម្រេច គោលដៅនេះ ការិយាល័យ OHCHR បានបកប្រែជាភាសាខ្មែរនូវសេចក្តីពន្យល់ទូទៅលេខ ៣៤ របស់គណៈកម្មាធិការ សិទ្ធិមនុស្ស លើមាត្រា ១៩ នៃកត្តិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋ និងសិទ្ធិនយោបាយ ស្តីពីសេរីភាពនៃគំនិត និង ការសម្តែងមតិ[3] ហើយបានបោះពុម្ពជាសៀវភៅតូចៗ។ នៅក្នុងសន្និសីទនេះ យើង បានអញ្ជើញសមាជិក ១ រូប នៃគណៈកម្មាធិការសិទ្ធិមនុស្ស ចូលរួមដើម្បីពិភាក្សាជាមួយសិក្ខាកាមអំពីសេចក្តីពន្យល់ទូទៅនេះ។

២៤. នៅពេលជាមួយគ្នានេះដែរ ការិយាល័យ OHCHR បានបន្តធ្វើការងារលើការអនុវត្តក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ និងជួប ប្រជុំជាទៀងទាត់ជាមួយប្រធានតុលាការ និងព្រះរាជអាជ្ញានៅតាមបណ្តាខេត្ត ដើម្បីពិភាក្សាអំពីបញ្ហាប្រឈម ដែលពួក គេជួបប្រទះក្នុងការអនុវត្តក្រមនេះ និងការគ្រប់គ្រងប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌។ ដើម្បីអនុវត្តបន្តពីសន្និសីទស្តីពីការអនុវត្តក្រមនេះ ដែលបានសហការរៀបចំក្នុងខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១២ ការិយាល័យ OHCHR បាននិងកំពុងធ្វើការយ៉ាងជិតស្និទ្ធ ជាមួយ ក្រសួងយុត្តិធម៌ ដើម្បីកែសម្រួលទម្រង់ដីកាសម្រេចឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នដែលពាក់ព័ន្ធ ដើម្បីធានាថា ចៅក្រមចេញ សេចក្តីសម្រេចដែលមានសំអាងហេតុ នៅពេលបង្គាប់ឲ្យឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន។ កិច្ចប្រជុំពិគ្រោះយោបល់ជាមួយ ក្រុមចៅក្រម ត្រូវបានរៀបចំឡើង ក្នុងខែឧសភា ឆ្នាំ២០១៣ ដើម្បីពិនិត្យឡើងវិញនូវទម្រង់ដីកាទាំងនេះ មុនពេល ដាក់ជូនទៅក្រសួងយុត្តិធម៌ជាចុងក្រោយ។

២៥. ដោយសារមានការសហការរៀបចំប្រកបដោយជោគជ័យ នូវកិច្ចប្រជុំតុមូលផ្នែកតុលាការចំនួន ៥ លើក ក្នុងឆ្នាំ ២០១២ កន្លងមក ទើបក្រសួងយុត្តិធម៌បានយល់ព្រមបន្តកម្មវិធីនេះសម្រាប់ឆ្នាំ២០១៣។ នេះជាកម្មវិធីរួមគ្នាមួយ ដែល បានរៀបចំឡើងនៅតាមបណ្តាខេត្ត ដើម្បីពិភាក្សាជាមួយចៅក្រម ព្រះរាជអាជ្ញា ក្រឡាបញ្ជី និងមេធាវីនៅថ្នាក់មូលដ្ឋាន អំពីបញ្ហាប្រឈមនានាក្នុងការអនុវត្តក្រមនេះ ដោយយោងជាពិសេសទៅលើទម្លាប់អនុវត្តរបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុង តុលាការកម្ពុជា (អ.វ.ត.ក)។ នៅអំឡុងពេលពិនិត្យរបាយការណ៍នេះ បណ្តាកិច្ចប្រជុំតុមូលផ្នែកតុលាការបាន បង្គលក្ខណៈ ដល់អ្នកអនុវត្តច្បាប់នៅ អ.វ.ត.ក ចែករំលែកបទពិសោធន៍របស់ពួកគេជាមួយសហការីមកពីតាមបណ្តា ខេត្តចំនួន១៧ ក្នុងចំណោមខេត្តចំនួន ២៤។ កិច្ចពិភាក្សាបានផ្តោតលើការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន និងបច្ចេកទេ សស៊ើបសួរ។ ការិយាល័យ OHCHR បានបន្តគាំទ្រផងដែរដល់កិច្ចប្រជុំនានាជាទៀងទាត់រវាងនគរបាល តុលាការ និងពន្ធនាគារនៅតាម បណ្តាខេត្តនានា ជាពិសេស ខេត្តនៅភាគពាយព្យ តាមរយៈការិយាល័យ OHCHR ថ្នាក់ភូមិភាគ ដែលមានការិយាល័យ នៅខេត្តបាត់ដំបង ដើម្បីពង្រឹងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការក្នុងប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌ និងពិភាក្សាលើ បញ្ហាទាំងឡាយដែល ទាក់ទងនឹងការអនុវត្តក្រមនេះ។ នៅអំឡុងពេលពិនិត្យរបាយការណ៍នេះ ការិយាល័យ OHCHR បានគាំទ្រដល់កិច្ចប្រជុំ រវាងអាជ្ញាធរនគរបាល តុលាការ និងពន្ធនាគារ ចំនួន១២ លើក នៅទូទាំងប្រទេស រាប់ទាំង កិច្ចប្រជុំក្នុងខេត្តចំនួនបួន ដែលយន្តការសម្របសម្រួលបែបនេះមិនធ្លាប់មានពីមុនមកទេ។

២៦. ព្រះរាជអាជ្ញាដើរតួនាទីស្នូលក្នុងការអនុវត្តក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌនេះ ដោយសារព្រះរាជអាជ្ញាទាំងនោះ ចូលរួមនៅ គ្រប់ដំណាក់ កាលនៃនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ។ ដើម្បីផ្តល់ឱកាសឲ្យព្រះរាជអាជ្ញា ពិភាក្សាអំពីរបៀបដែលពួកគេបំពេញតួនាទី របស់ខ្លួន ស្របតាមក្រមនេះ ហើយជាពិសេសជាងនេះទៀត អំពីរបៀបដែលពួកគេអាចលើកស្ទួយការគោរពសិទ្ធិមនុស្ស ឲ្យកាន់ តែប្រសើរឡើងនៅក្នុងប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌនោះ ការិយាល័យOHCHR បានធ្វើការចាប់ដៃគូលើកដំបូង ជាមួយអគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអមតុលាការកំពូល ដើម្បីសហការរៀបចំកិច្ចប្រជុំព្រះរាជអាជ្ញាថ្នាក់ជាតិមួយជាលើកដំបូង ក្នុងខែមីនា ឆ្នាំ ២០១៣ កន្លងមក ដែលមានព្រះរាជអាជ្ញាទូទាំងប្រទេសកម្ពុជាបានចូលរួម។ កិច្ចពិភាក្សាបានផ្តោតលើ តួនាទីរបស់ ព្រះរាជអាជ្ញាក្នុងដំណាក់កាលមុនជំនុំជម្រះ និងក្នុងដំណាក់កាលជំនុំជម្រះ ការត្រួតពិនិត្យមើលសកម្មភាព

[3] CCPR/C/GC/34.

ការងាររបស់ នគរបាលយុត្តិធម៌ និងការឃ្លាំមើលការឃុំខ្លួនលើសពេលកំណត់។ សិក្ខាកាមបានឯកភាពឲ្យមានការបោះពុម្ពផ្សាយអនុសាសន៍ជាច្រើនបន្តបន្ទាប់ដែលបានដាក់បញ្ចូលក្នុងរបាយការណ៍នៃកិច្ចប្រជុំនេះ។

២៧. បន្ទាប់ពីការិយាល័យ OHCHR បានជួយគណៈមេធាវី ក្នុងការបញ្ចប់អត្ថបទសម្រាប់សេចក្តីកែសម្រួលក្រមសីលធម៌វិជ្ជាជីវៈមេធាវី ក្រមសីលធម៌នេះត្រូវបានអនុម័តដោយក្រុមប្រឹក្សាគណៈមេធាវី នៅខែកញ្ញា ឆ្នាំ ២០១២ ហើយត្រូវបានចែកជូនដល់មេធាវីគ្រប់រូប។ គួរឲ្យកត់សំគាល់ថា សេចក្តីកែសម្រួលក្រមសីលធម៌នេះចែងថា មេធាវីគ្រប់រូបមានបេសកកម្មការពារសិទ្ធិមនុស្ស។ តាមក្រមសីលធម៌ថ្មីនេះ មេធាវីមិនចាំបាច់ជូនដំណឹង ឬពិគ្រោះយោបល់ជាមួយប្រធានគណៈមេធាវីឡើយ មុនពេលពួកគេនិយាយទៅកាន់ប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មាន ដែលករណីនេះតម្រូវឲ្យមានការជូនដំណឹង និងពិគ្រោះយោបល់តាមក្រមសីលធម៌វិជ្ជាជីវៈមេធាវីចាស់។ ការិយាល័យ OHCHR និងគណៈមេធាវីបានសហការរៀបចំពិធីសម្ពោធដាក់ឲ្យប្រើប្រាស់ជាសាធារណៈនូវក្រមសីលធម៌វិជ្ជាជីវៈមេធាវីថ្មីនេះ នៅអំឡុងខែ មេសា ឆ្នាំ ២០១៣។

២៨. នៅក្នុងឆ្នាំ ២០១២ ការិយាល័យ OHCHR បានបង្កើតមុខតំណែងមន្ត្រីតស៊ូមតិផ្នែកច្បាប់ ដែលមានគោលបំណងពង្រឹងមុខជំនាញមេធាវី ក្នុងការប្រើប្រាស់បទដ្ឋានសិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិនៅតាមតុលាការ និងដើម្បីបន្តសកម្មភាពបណ្តឹងជាយុទ្ធសាស្ត្រ។ នៅក្នុងខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១២ ការិយាល័យ OHCHR បានរៀបចំវគ្គបណ្តុះបណ្តាលលើកដំបូងជា មួយក្រុមមេធាវី ស្តីពីរបៀបប្រើប្រាស់ច្បាប់សិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិ និងយុត្តិសាស្ត្រចំពោះមុខតុលាការ។ មន្ត្រីតស៊ូមតិផ្នែកច្បាប់ បានធ្វើការដោយផ្ទាល់ជាមួយមេធាវីក្នុងរឿងក្តីចំនួនប្រាំពីរ ក្នុងគោលបំណងជួយពួកគេក្នុងការការពារក្តីដែលទាក់ទងនឹងបញ្ហាសិទ្ធិមនុស្ស និង ក្នុងការលើកអំណះអំណាងផ្អែកលើសិទ្ធិមនុស្សនៅចំពោះមុខតុលាការ។ តាមរយៈការងារនេះ យើងទទួលបានជោគជ័យមួយចំនួន មានជាអាទិ៍ បញ្ហាជាច្រើនទាក់ទងនឹងសិទ្ធិមនុស្ស ត្រូវបានលើកឡើងដើម្បីទាញចំណាប់អារម្មណ៍ពីចៅក្រម។ ជាឧទាហរណ៍ មន្ត្រីតស៊ូមតិផ្នែកច្បាប់បានធ្វើការជាមួយមេធាវីមួយរូប លើករណីមួយទាក់ទងនឹងសិទ្ធិរបស់មនុស្សស្រីស្រលាញ់មនុស្សស្រី មនុស្សប្រុសស្រលាញ់មនុស្សប្រុស មនុស្សស្រឡាញ់ភេទទាំងពីរ និង មនុស្សប្តូរភេទ (LGBT)។ បុគ្គលសាមីក្នុងករណីនេះ ត្រូវបានសម្រេចឲ្យរួចខ្លួននៅសាលាឧទ្ធរណ៍ ហើយក៏ត្រូវបានដោះលែងពីពន្ធនាគារឲ្យមានសេរីភាពវិញ។ ក្នុងករណីមួយផ្សេងទៀតទាក់ទងនឹងអនីតិជនម្នាក់ដែលត្រូវបានឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នក្នុងពន្ធនាគារមួយដែលសម្រាប់ដាក់តែនីតិជន មន្ត្រីតស៊ូមតិផ្នែកច្បាប់បានធ្វើការយ៉ាងជិតស្និទ្ធជាមួយមេធាវី ដើម្បីលើកអំណះអំណាងផ្អែកលើច្បាប់សិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិ ហើយដើម្បីធានាឲ្យមានការដោះលែងអនីតិជននោះ។ ក្នុងករណីមួយទាក់ទងនឹងស្ត្រីមានផ្ទៃពោះម្នាក់ ការិយាល័យ OHCHR បានជួយមេធាវី រហូតទទួលបានការដោះលែងកូនក្តីរបស់គាត់ឲ្យនៅក្រៅឃុំ។

២៩. ការិយាល័យ OHCHR បានឃ្លាំមើលរឿងក្តីចំនួន ២៣ ទាក់ទងនឹងការរំលោភសិទ្ធិមនុស្ស នៅអំឡុងពេលពិនិត្យរបាយការណ៍នេះ។ នៅក្នុងរឿងក្តីទាំងអស់នេះ ការិយាល័យ OHCHR បានធ្វើការទំនាក់ទំនងជាមួយចៅក្រមព្រះ រាជអាជ្ញា និងមេធាវី ស្តីពីវឌ្ឍនភាពនៃរឿងក្តីទាំងនេះ។ ក្នុងរឿងក្តីមួយចំនួន ការិយាល័យ OHCHR បានជួយជនរងគ្រោះ ក្នុងការរកមេធាវី និង/ឬ បានផ្តល់ជំនួយថវិកាដល់មេធាវី ដើម្បីធ្វើការស៊ើបអង្កេត និងប្រមូលភស្តុតាងបន្ថែមដើម្បីជាប្រយោជន៍ដល់កូនក្តីរបស់ពួកគេ។ តាមការឃ្លាំមើលការជំនុំជម្រះរឿងក្តីចំនួនប្រាំបួនជាបន្តបន្ទាប់ ក្នុងនោះការជំនុំជម្រះចំនួនប្រាំមួយរឿងក្តី បានទទួលលទ្ធផលជាវិជ្ជមានសម្រាប់ចុងចោទ (ការសម្រេចឲ្យរួចខ្លួន ឬបន្ធូរបន្ថយទោស)។

៣០. វឌ្ឍនភាពក្នុងការបង្កើតយន្តការថ្នាក់ជាតិបង្ការទារុណកម្ម (NPM) បានជាប់គាំងនៅអំឡុងពេលពិនិត្យរបាយការណ៍នេះ។ ថ្វីបើមានការប្រកាសពីរាជរដ្ឋាភិបាលថានឹងធ្វើសេចក្តីព្រាងច្បាប់មួយ ដើម្បីបង្កើតយន្តការថ្នាក់ជាតិបង្ការ

ទារុណកម្មក៏ដោយ ក៏មិនវឌ្ឍនភាព ត្រូវបានធ្វើឡើងដែរ។ ទោះបីយ៉ាងណាក៏ដោយ ការិយាល័យ OHCHR បានបន្តធ្វើការជាមួយសមាជិករបស់គណៈកម្មាធិការអន្តរក្រសួង (ដែលបច្ចុប្បន្ន គណៈកម្មាធិការនេះ ដើរតួជាយន្តការថ្នាក់ជាតិបង្ការទារុណកម្ម) និងធ្វើការជាមួយលេខាធិការដ្ឋានរបស់ខ្លួន ដើម្បីពង្រឹង សមត្ថភាពរបស់ពួកគេក្នុងការចុះធ្វើការឃ្លាំមើល។ ជាឧទាហរណ៍ សមាជិករបស់លេខាធិការដ្ឋាននេះបានរួមដំណើរជាមួយបុគ្គលិកការិយាល័យ OHCHR នៅពេលចុះធ្វើទស្សនកិច្ចនៅមណ្ឌលសង្គមកិច្ចមួយ និងពន្ធនាគារខេត្តមួយ ដើម្បីស្វែងយល់អំពីរបៀបចុះធ្វើទស្សនកិច្ចបែបនេះ។ ដើម្បីកាត់បន្ថយការធ្វើបាបលើជនជាប់ឃុំនៅតាមប៉ុស្តិ៍នគរបាល ការិយាល័យ OHCHR ដោយមានកិច្ចសហការជាមួយប្រធានព្រះរាជអាជ្ញា បានបើកវគ្គបណ្ដុះបណ្ដាលបន្ថែមទៀត តាមបណ្ដាខេត្ត ដល់មន្ត្រីនគរបាល និងមន្ត្រីកងរាជអាវុធហត្ថ ស្ដីពីការបង្ការ ការស៊ើបអង្កេត និងការចោទប្រកាន់ទៅលើអំពើទារុណកម្ម និងការធ្វើបាប។ បច្ចុប្បន្ននេះ វិធានការពិនិត្យតាមដាន កំពុងត្រូវបានធ្វើឡើង តាមរយៈការចុះធ្វើទស្សនកិច្ចទៅកាន់ប៉ុស្តិ៍នគរបាលថ្នាក់ស្រុក ដើម្បីវាយតម្លៃទៅលើប្រសិទ្ធភាពនៃវគ្គបណ្ដុះបណ្ដាលនោះ។

៣១. ការិយាល័យ OHCHR ធ្វើការជាមួយសាលាឧទ្ធរណ៍ ដើម្បីកាត់បន្ថយភាពកកស្ទះនៃបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ជាច្រើន ដែលមិនទាន់បានសម្រេច ដូចដែលបានពិពណ៌នាខាងក្រោម (សូមមើលចាប់ពីកថាខណ្ឌ ៣៥ ដល់កថាខណ្ឌ៤៤)។ ដើម្បីគាំទ្រដល់កិច្ចដំណើរការនេះ ការិយាល័យ OHCHR បានធ្វើការជាមួយអង្គការជំនួយផ្នែកច្បាប់ចំនួនពីរ គឺអង្គការជំនួយផ្នែកច្បាប់នៃកម្ពុជា (LAC) និងអង្គការស្ពានយុត្តិធម៌អន្តរជាតិ (IBJ) ដើម្បីផ្ដល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ក្នុងរឿងក្ដីជាអាទិភាពចំនួនជាង ៣០០ រឿងក្ដីដែលនៅមិនចាត់ការនៅសាលាឧទ្ធរណ៍។ តាមរយៈកិច្ចសហការនេះ រឿងក្ដីជាច្រើនត្រូវបានជំនុំជម្រះ ហើយភាពកកស្ទះនៃសំណុំរឿងឧទ្ធរណ៍មួយផ្នែកត្រូវបានដោះស្រាយជ្រះស្រឡះ។ គំនិតផ្ដួចផ្ដើមនេះបានកសាងបន្ថែមលើសមត្ថភាពរូបវន្តដែលមានស្រាប់របស់តុលាការ ដែលជាលទ្ធផលកើតចេញពីគំនិតផ្ដួចផ្ដើមខាងដើមរបស់ការិយាល័យ OHCHR ក្នុងការសាងសង់បន្ទប់សវនាការថ្មី។

៣២. ក្រៅពីការដោះស្រាយភាពកកស្ទះនៃសំណុំរឿងបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ ការិយាល័យ OHCHR និងប្រធានសាលាឧទ្ធរណ៍បានធ្វើការសហការគ្នាផងដែរ ដើម្បីកែលំអកិច្ចសហប្រតិបត្តិការរវាងស្ថាប័នតុលាការ និងអាជ្ញាធរពន្ធនាគារ។ សិក្ខាសាលាមួយត្រូវបានសហការរៀបចំឡើងក្នុងខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១២ ដោយមានការចូលរួមពីប្រធានតុលាការ ប្រធានព្រះរាជអាជ្ញា និង ប្រធានពន្ធនាគារទាំងអស់។ សិក្ខាកាមបានផ្ដោតកិច្ចពិភាក្សារបស់ខ្លួនលើមធ្យោបាយជាក់ស្ដែងនានាក្នុងការកែលំអកិច្ចសហប្រតិបត្តិការក្នុងប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌ។ យោបល់ត្រឡប់ពីសិក្ខាកាម មានភាពវិជ្ជមានក្រៃលែង ជាពិសេសលើឱកាសបានជួបជុំសហការី និងពិភាក្សាអំពីបញ្ហាប្រឈមជាទូទៅ។ នៅពេលបញ្ចប់កិច្ចប្រជុំនេះ សិក្ខាកាមបានឯកភាពគ្នាលើអនុសាសន៍មួយចំនួន ដែលផ្នែកខ្លះនៃអនុសាសន៍ទាំងនេះត្រូវបានអនុវត្តរួចហើយ។ ជាឧទាហរណ៍ យោងតាមព័ត៌មានដែលទទួលបាន ស្ថាប័នតុលាការបានចែករំលែកសាលក្រម ឬសាលដីកាកាន់តែច្រើនឡើងជាប្រព័ន្ធដល់ពន្ធនាគារតាមខេត្តជាច្រើន ដែលវានឹងកាត់បន្ថយហានិភ័យនៃការឃុំខ្លួនលើសពេលកំណត់។ ដើម្បីទទួលបានរូបភាពពិស្ដារថែមទៀតអំពីការអនុវត្តសិទ្ធិទទួលបានសវនាការប្រកបដោយត្រឹមត្រូវយុត្តិធម៌នៅតុលាការជាន់ខ្ពស់ ការិយាល័យOHCHR កំពុងគាំទ្រដល់ការឃ្លាំមើលរបស់មជ្ឈមណ្ឌលសិទ្ធិមនុស្សកម្ពុជាទៅលើសវនាការនៅសាលាឧទ្ធរណ៍។

៣៣. វឌ្ឍនភាពឆ្ពោះទៅរកការបញ្ចប់សំណុំរឿង ០០២ នៅអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា (អ.វ.ត.ក) បន្តជួបបញ្ហាប្រឈមនានា។ តុលាការនេះត្រូវបានរារាំងដោយការលំបាកខាងហិរញ្ញវត្ថុធ្ងន់ធ្ងរ ដែលបណ្ដាលឲ្យបុគ្គលិកមិនទាន់ទទួលបានប្រាក់បៀវត្សប្រចាំខែ ជាច្រើនខែ ហើយមានការធ្វើកូដកម្ម។ នៅក្នុងខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១២ ចុងចោទម្នាក់ (អៀង ធីរិទ្ធ) ត្រូវបានដោះលែងពីការឃុំខ្លួន បន្ទាប់ពីធ្វើរោគវិនិច្ឆ័យរកឃើញជំងឺភ្លេចភ្លាំង ហើយប្រកាសថា មិនមានសម្បទាគ្រប់គ្រាន់ ដើម្បីចូលរួមសវនាការ។ នៅក្នុងខែមីនា ឆ្នាំ២០១៣ សហចុងចោទ អៀង សារី ត្រូវជាប្ដីរបស់ អៀង ធីរិទ្ធ បានទទួលមរណភាព។ នៅពេលជាមួយគ្នានោះ “ការជំនុំជម្រះជាផ្នែកតូច” លើកដំបូងក្នុងសំណុំរឿង ០០២

ដោយផ្តោតលើការជម្លៀសប្រជាពលរដ្ឋដោយបង្ខំ កំពុងតែប្រព្រឹត្តទៅ ហើយសវនាការទាំងនេះរំពឹងថានឹងត្រូវបញ្ចប់នៅបំណាច់ ឆ្នាំ២០១៣ ខាងមុខនេះ។ នៅបំណាច់រយៈពេលត្រួតពិនិត្យរបាយការណ៍ ស្ថានភាពទាក់ទងនឹងសំណុំរឿង០០៣ និងសំណុំរឿង០០៤ នៅតែមានភាពមិនច្បាស់លាស់។

៣៤. ស្ថិតក្នុងបរិបទដ៏លំបាកនេះ ការិយាល័យ OHCHR បានបន្តការងាររបស់ខ្លួន ក្នុងការលើកស្ទួយកេរដំណែលអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា (អ.វ.ត.ក)។ នៅអំឡុងពេលពិនិត្យរបាយការណ៍នេះ ការិយាល័យ OHCHR បានខិតខំប្រឹងប្រែងលើកយកការអនុវត្តរបស់ អ.វ.ត.ក សម្រាប់សកម្មភាពនីតិរដ្ឋទាំងអស់របស់ខ្លួន។ ដូចដែលបានលើកឡើងខាងលើ ការិយាល័យ OHCHR និងក្រសួងយុត្តិធម៌ បានសហការរៀបចំកិច្ចប្រជុំតុមូលផ្នែកតុលាការ ចំនួន ៦ លើកថែមទៀត ដែលបានផ្តល់នូវវេទិកាដ៏សំខាន់ដើម្បីចែករំលែកការអនុវត្តល្អៗនៅ អ.វ.ត.ក ជាមួយអ្នកអនុវត្តច្បាប់ក្នុងប្រទេស។ ការិយាល័យ OHCHR បានបន្តអនុវត្តផងដែរនូវសកម្មភាពផ្តោតទៅលើកេរដំណែលជាក់លាក់។ ជាពិសេស ការិយាល័យ OHCHR បានសម្របសម្រួលការងាររៀបចំសេចក្តីព្រាងដំបូងនៃនីតិមគ្គុទ្ទេសក៍ស្តីពីក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ដោយដាក់បញ្ចូលយុត្តិសាស្ត្ររបស់ អ.វ.ត.ក។ សេចក្តីព្រាងនេះត្រូវបានបកប្រែពីភាសាអង់គ្លេសទៅជាភាសាខ្មែរ ហើយកិច្ចពិគ្រោះយោបល់នឹងត្រូវរៀបចំឡើងជាមួយចៅក្រម ព្រះរាជអាជ្ញា និងមេធាវីមុនពេលបញ្ចប់អត្ថបទនេះ។ ការិយាល័យ OHCHR បានរៀបចំក្លឹបស្តីពីសិទ្ធិទទួលបានការជំនុំជម្រះក្តីដោយយុត្តិធម៌ វគ្គទី ២ ជាវគ្គសិក្សារយៈពេល ៨ សប្តាហ៍សម្រាប់និស្សិតច្បាប់ ១ ក្រុម ដែលមានគ្នាចំនួន ២៥ នាក់ ដែលត្រូវបានជ្រើសរើស។ នៅអំឡុងពេលវគ្គសិក្សា និស្សិតទាំងនេះបានរៀនសូត្រអំពីសិទ្ធិទទួលបានការជំនុំជម្រះក្តីដោយយុត្តិធម៌ របៀបអនុវត្តសិទ្ធិទាំងនេះនៅ អ.វ.ត.ក ហើយបានស្តាប់បទបង្ហាញអំពីសិទ្ធិទាំងនេះពីវាគ្មិនផ្សេងៗ រាប់ទាំងបទបង្ហាញពី អ.វ.ត.ក ជាកន្លែងដែលនិស្សិតទាំងនេះបានចុះធ្វើទស្សនកិច្ចសិក្សាផងដែរ។ នៅអំឡុងពេលពិនិត្យរបាយការណ៍នេះ ដោយមានកិច្ចសហការពីគណៈមេធាវី ការិយាល័យ OHCHR បានរៀបចំកិច្ចពិភាក្សាផ្នែកច្បាប់ជាលើកដំបូងផងដែរ រវាងមេធាវីធ្វើការនៅ អ.វ.ត.ក (មេធាវីការពារក្តី និងមេធាវីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី) និងមេធាវីធ្វើការក្នុងប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ក្នុងប្រទេស។ នៅទីបញ្ចប់ ការិយាល័យ OHCHR បានបកប្រែទៅជាភាសាខ្មែរនូវលិខិតុបករណ៍នីតិរដ្ឋរបស់ខ្លួន ស្តីពីការបង្កើនឲ្យបានជាអតិបរមានូវកេរដំណែលរបស់សាលាក្តីកូនកាត់ទាំងឡាយ ហើយលិខិតុបករណ៍នេះ ត្រូវបានបោះពុម្ពផ្សព្វផ្សាយ។

IV. គាំទ្រកំណែទម្រង់ពន្ធនាគារ

៣៥. កម្មវិធីគាំទ្រកំណែទម្រង់ពន្ធនាគារនេះ មានគោលដៅគាំទ្រឲ្យមានការផ្លាស់ប្តូរការគ្រប់គ្រងពន្ធនាគារ និងការប្រព្រឹត្តលើអ្នកទោសនៅកម្ពុជា តាមរយៈកម្មវិធីនេះ យើងអាចជួយលើកកម្ពស់ការគោរពសិទ្ធិមនុស្សរបស់ជនជាប់ឃុំដែលមានទំនាស់នឹងច្បាប់។ ដើម្បីសម្រេចគោលដៅនេះ កម្មវិធីនេះធ្វើការយ៉ាងជិតស្និទ្ធជាមួយអគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធនាគារ (GDP) នៃក្រសួងមហាផ្ទៃ ព្រមទាំងពន្ធនាគារ និងមណ្ឌលអប់រំកែប្រែទាំងអស់ ក្រោមសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន ក៏ដូចជា តួអង្គពាក់ព័ន្ធជាច្រើនទៀត មកពីក្រសួងផ្សេងទៀត (ក្រសួងយុត្តិធម៌ ក្រសួងសុខាភិបាល ក្រសួងសង្គមកិច្ច អតីតយុទ្ធជន និង យុវនីតិសម្បទា) ក៏ដូចជា សង្គមស៊ីវិល និងដៃគូអភិវឌ្ឍន៍នានា។ នៅក្នុងអំឡុងពេលពិនិត្យរបាយការណ៍នេះ ការិយាល័យ OHCHR បានបន្តកិច្ចសហការជាមួយដៃគូទាំងអស់ និងគាំទ្រដល់កិច្ចសហប្រតិបត្តិការរវាងអគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធនាគារ (GDP) និងអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលនានា។ មានការរីកចម្រើនដ៏សំខាន់ៗមួយចំនួនក្នុងការទទួលបានសិទ្ធិរបស់ជនជាប់ឃុំ។

៣៦. ការបណ្តុះបណ្តាលបុគ្គលិកពន្ធនាគារគឺជាសកម្មភាពដ៏សំខាន់មួយ ដើម្បីពង្រឹងការគោរពសិទ្ធិរបស់អ្នកទោស។ ការិយាល័យ OHCHR បានបន្តការគាំទ្ររបស់ខ្លួនដល់ការបង្កើតកម្មវិធីសិក្សា ក៏ដូចជា ការកសាងសមត្ថភាពរបស់គ្រូបង្គោលមកពីអគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធនាគារ (GDP) និងមជ្ឈមណ្ឌលបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈមន្ត្រីអនុរក្សពន្ធនាគារនៃបណ្ឌិត

សភានគរបាលកម្ពុជា(PAC)។ កម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលគ្រូបង្គោលផ្តោតលើជំនាញ និងវិធីសាស្ត្រ ដែលបានរៀបចំធ្វើជាមួយអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលជាដៃគូ គឺអង្គការ VBNK ចាប់តាំងពីខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១១ បានបញ្ចប់ចុងក្រោយនៃវគ្គបណ្តុះបណ្តាល នៅក្នុងខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១២ និង កិច្ចប្រជុំបូកសរុបលទ្ធផលជាចុងក្រោយជាមួយអាជ្ញាធរពន្ធនាគារ នៅក្នុងខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១២។ ការវាយតម្លៃចុងក្រោយដោយសិក្ខាកាមអំពីការបណ្តុះបណ្តាជំនាញ ដែលបានទទួល ឬបានពង្រឹង គឺមានលក្ខណៈវិជ្ជមាន។ មេរៀនជាច្រើន ដែលក្នុងចំណោមនោះ មានសុខភាពផ្លូវចិត្តក្នុងពន្ធនាគារ ការទំនាក់ទំនងជាមួយជនជាប់ឃុំ និងការបង្ការជម្លោះក្នុងពន្ធនាគារ ក៏ត្រូវបានបង្កើតផងដែរ ក្នុងអំឡុងពេលធ្វើរបាយរាយការណ៍នេះ ជាមួយនឹងអង្គការចិត្តសង្គម អន្តរវប្បធម៌នៅកម្ពុជា (NGO TPO-Cambodia) និងស្របគ្នានេះដែរ សិក្ខាសាលាចំនួនបីសម្រាប់បណ្តុះបណ្តាលគ្រូបង្គោល និង បណ្តុះបណ្តាលបំប៉នបន្ថែម ត្រូវបានធ្វើឡើងនៅចន្លោះខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១២ និងខែមីនា ឆ្នាំ២០១៣ ហើយបន្ទាប់មក មានការបណ្តុះបណ្តាលសាកល្បងសម្រាប់បុគ្គលិកពីមណ្ឌលអប់រំកែប្រែទី១ និងទី២ នៅជិតរាជធានីភ្នំពេញ។ សហប្រតិបត្តិការ បានបន្តជាមួយការិយាល័យអង្គការសហប្រជាជាតិទទួលបន្ទុកគ្រឿងញៀន និងឧក្រិដ្ឋកម្ម (UNODC) នៅកម្ពុជា បាននាំឲ្យមានការបង្កើតឲ្យមានការព្រាងកម្មវិធីសិក្សាស្តីពីសុខភាពទូទៅសម្រាប់បុគ្គលិកពន្ធនាគារដែលមិនមែនជាគ្រូពេទ្យ ដែលបច្ចុប្បន្ននេះ ត្រូវបានដាក់ជូនក្រសួងសុខាភិបាល ដើម្បីពិនិត្យឡើងវិញ។ ការិយាល័យ OHCHR បានជួយសម្រួលដល់ការរៀបចំផងដែរ នូវកិច្ចប្រជុំប្រចាំឆ្នាំលើកទីមួយនៃក្រុមបណ្តុះបណ្តាលរួមគ្នាមកពីអគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធនាគារ(GDP) និងមជ្ឈមណ្ឌលបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈមន្ត្រីអនុរក្សពន្ធនាគារនៃបណ្ឌិតសភានគរបាលកម្ពុជា(PAC) ដែលបានផ្តោតលើការពង្រឹងកម្មវិធីសិក្សាក្នុងពន្ធនាគារ បន្តកសាងសមត្ថភាពរបស់គ្រូបង្គោល និងការរៀបចំផែនការសកម្មភាព។ កូនសៀវភៅអន្តរជាតិជាភាសាខ្មែរស្តីពីអភិក្រមផ្អែកលើសិទ្ធិមនុស្សសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងពន្ធនាគារ ដែលកន្លងមកត្រូវបានបកប្រែដោយការិយាល័យOHCHR ត្រូវបានបោះពុម្ពសម្រាប់ចែកចាយដល់បុគ្គលិកពន្ធនាគារនិងសិក្ខាកាមបុគ្គលិកពន្ធនាគារ។

៣៧. ការិយាល័យ OHCHR បន្តទទួលបានការអនុញ្ញាតឲ្យចូលពន្ធនាគារដោយសេរី នៅទូទាំងប្រទេសកម្ពុជា និងធ្វើកិច្ចសម្ភាសន៍ដោយសម្ងាត់ជាមួយអ្នកទោស ដើម្បីឃ្លាំមើលស្ថានភាព និងការព្យាបាលជំងឺទូទៅ។ ក្រៅពីការតាមដានរឿងក្តី ពាក្យសុំ ឬបណ្តឹងនីមួយៗសម្រាប់គោលបំណងការពារ (ដូចជា ការភ្ជាប់ទំនាក់ទំនងរវាងបុគ្គលជាមួយអ្នកផ្តល់សេវាច្បាប់ និងវេជ្ជសាស្ត្រ) វិធីសាស្ត្រតាមឃ្លាំមើលនេះ បានបន្តផ្តោតលើទស្សនកិច្ចបង្ការ ដូចដែលបានពិនិត្យឃើញនៅក្រោមពិធីសារបន្ថែមនៃអនុសញ្ញាប្រឆាំងទារុណកម្ម និងការប្រព្រឹត្តមកលើខ្លួន និងទណ្ឌកម្មឯទៀតដែលឃោឃៅ អមនុស្សធម៌ ឬបន្ថោកបន្ទាប (OPCAT)។ ដូច្នេះ ទស្សនកិច្ចតាមឃ្លាំមើលបន្តមានឥទ្ធិពលដោយផ្ទាល់លើការងារជាប្រព័ន្ធ ដែលអនុវត្តដោយការិយាល័យ OHCHR ដើម្បីពង្រឹងការងារគ្រប់គ្រងនិងការព្យាបាល។

៣៨. ការគោរពសិទ្ធិខាងនីតិវិធីរបស់ជនជាប់ឃុំ នៅតែជាការផ្តោតមួយដ៏សំខាន់ នៅក្នុងអំឡុងពេលពិនិត្យរបាយការណ៍នេះ ជាពិសេស សិទ្ធិរបស់អ្នកទោសរង់ចាំសវនាការបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍។ បើគ្មានសាលក្រម ឬសាលដីកាស្ថាពរពីតុលាការទេ ជនជាប់ឃុំមិនអាចដាក់ពាក្យសុំបន្ធូរបន្ថយទោស និងលើកលែងទោសបានឡើយ ហើយការរង់ចាំសវនាការបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍មានរយៈពេលវែងនេះ បានដកហូតនូវសិទ្ធិនោះពីអ្នកទោសរាប់រយនាក់។ កង្វះការយល់ដឹងរបស់អាជ្ញាធរពន្ធនាគារអំពីក្របខ័ណ្ឌច្បាប់ ដែលគ្រប់គ្រងជនជាប់ឃុំរង់ចាំសវនាការបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ បាននាំឲ្យមានផងដែរនូវការឃុំខ្លួនលើសពេលកំណត់ ដូចជា នៅកម្ពុជា ច្បាប់ចែងថា ជនជាប់ឃុំរង់ចាំសវនាការបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ នៅតែស្ថិតក្នុងការឃុំខ្លួនរហូតដល់សាលាឧទ្ធរណ៍បានសម្រេចលើរឿងក្តីរបស់ពួកគេ ដែលការឃុំខ្លួនអាចមានរយៈវែងជាងទោសជាប់ពន្ធនាគារដែលសាលាដំបូងបានសម្រេច។ ដោយសារតែខ្វះការយល់ដឹង ពន្ធនាគារបានអនុវត្តប្រព័ន្ធដូចគ្នា ទៅនឹងជនជាប់ឃុំដែលរង់ចាំសវនាការបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ខ្លួនផ្ទាល់។

៣៩. ដើម្បីជួយសម្រួលដល់ការជម្រះចេញនូវបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ចាស់ៗ ការិយាល័យ OHCHR បានរៀបចំបញ្ជីរឿងក្តីជាអាទិភាពដែលបានកំណត់យកពីការធ្វើជំរឿនឆ្នាំ២០១១ ស្តីពីជនជាប់ឃុំរង់ចាំសវនាការនៅសាលាឧទ្ធរណ៍។ បញ្ជីទាំងនេះត្រូវបានចែករំលែក និងបានទទួលយកដោយអាជ្ញាធរសាលាឧទ្ធរណ៍ ដែលចុងក្រោយបាននាំឲ្យបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់អ្នកទោសជាច្រើនត្រូវបានជំនុំជម្រះ និងចេញសាលដីកាស្ថាពរ។ គួរឱ្យកត់សម្គាល់ថា អាជ្ញាធរពន្ធនាគារបានបង្កើនកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់ខ្លួនក្នុងការដឹកជញ្ជូនអ្នកទោសបន្ថែមទៀត ដើម្បីចូលរួមក្នុងសវនាការលើបណ្តឹងឧរទ្ធណ៍របស់ខ្លួន។ មិនមានអ្នកទោសរង់ចាំសវនាកាបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ខ្លួនសម្រាប់ដប់ឆ្នាំ ឬច្រើនជាងនេះទៀតទេ។ អ្នកទោសជាច្រើនដែលត្រូវបានសម្រេចឲ្យរួចខ្លួននៅសាលាដំបូងនោះ ចុងក្រោយ ក៏ត្រូវបានដោះលែងផងដែរបន្ទាប់ពីត្រូវបានសម្រេចឲ្យរួចខ្លួនម្តងទៀតនៅសាលាឧទ្ធរណ៍។

៤០. ព័ត៌មានត្រូវបានបញ្ចូលផងដែរទៅក្នុងសិក្ខាសាលាថ្នាក់ជាតិលើកដំបូង ដែលបានអញ្ជើញប្រធានពន្ធនាគារទាំងអស់មកជួបគ្នាជាមួយអាជ្ញាធរតុលាការ និងអាជ្ញាធរអយ្យការ (សូមមើលកថាខណ្ឌ ២១ ដល់ កថាខណ្ឌ ៣៤)។ ការនេះបានជួយបង្កើនការយល់ដឹងដល់អាជ្ញាធរពន្ធនាគារអំពីល័ក្ខខ័ណ្ឌសម្រាប់ស្នើសុំឲ្យដោះលែងអ្នកទោសដែលបានបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ នៅពេលដែលពួកគេបានទទួលទោសពេញលេញរបស់សាលាដំបូង។ ជាលទ្ធផល ជនជាប់ឃុំជាច្រើនត្រូវបានដោះលែងតាមកាលកំណត់ ដែលនេះជាការរួមចំណែកកាត់បន្ថយករណីឃុំខ្លួនហួសពេលកំណត់ ដែលរង់ចាំសវនាការនៅសាលាឧទ្ធរណ៍។ កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរួមគ្នាកំពុងបន្តចាំបាច់ត្រូវមានតទៅទៀត រហូតដល់បណ្តឹងកកស្ទះនៅសាលាឧទ្ធរណ៍ត្រូវបានជម្រះអស់។

៤១. បន្ទាប់ពីការផ្តល់ជំនួយសង្គ្រោះបន្ទាន់រយៈពេលពីរឆ្នាំជាប់ៗគ្នាដល់ពន្ធនាគារមួយចំនួន នៅអំឡុងពេលមានទឹកជំនន់ក្នុងឆ្នាំ២០១០ និងឆ្នាំ២០១១ នៅប្រទេសកម្ពុជា ការិយាល័យ OHCHR បានសហការជាមួយក្រសួងមហាផ្ទៃរៀបចំសិក្ខាសាលាថ្នាក់ជាតិមួយស្តីពីការត្រៀមបង្ការគ្រោះមហន្តរាយក្នុងពន្ធនាគារក្នុងខែកក្កដាឆ្នាំ២០១២។ សិក្ខាកាមចូលរួម មានប្រធានពន្ធនាគារ និងមណ្ឌលអប់រំកែប្រែទាំងអស់ ក៏ដូចជា អភិបាល ឬអភិបាលរងខេត្ត តំណាងគណៈកម្មាធិការគ្រប់គ្រងគ្រោះមហន្តរាយជាតិ និងខេត្ត អង្គភាពពន្លត់អគ្គិភ័យ និងអង្គការសង្គមស៊ីវិលនានា ពាក់ព័ន្ធនឹងការឆ្លើយតបនឹងគ្រោះមហន្តរាយនៅក្នុងសហគមន៍។ កិច្ចប្រជុំនេះបានពិភាក្សាអំពីបទពិសោធន៍ជាក់លាក់ អំពីបញ្ហាប្រឈម និងតម្រូវការរបស់ពន្ធនាគារកម្ពុជា ហើយបានឯកភាពលើជំហានមួយចំនួន ក្នុងការធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងដល់ការត្រៀមបង្ការ ដូចជា ការរៀបចំផែនការត្រៀមបង្ការ និងការរៀបចំបង្កើតក្រុមការត្រៀមបង្ការ ឬបញ្ចូលអាជ្ញាធរពន្ធនាគារក្នុងគណៈកម្មាធិការពាក់ព័ន្ធនានា សម្រាប់ការគ្រប់គ្រងគ្រោះមហន្តរាយ។ នៅខាងចុងនៃរយៈពេលពិនិត្យរបាយការណ៍នេះ អនុសាសន៍មួយចំនួនត្រូវបានដាក់ឲ្យអនុវត្តនៅក្នុងពន្ធនាគារទាំងឡាយដែលប្រឈមខ្លាំងបំផុតនឹងហានិភ័យ ហើយការិយាល័យ OHCHR បានផ្តល់ជំនួយសម្ភារដល់ពន្ធនាគារជាច្រើន ដើម្បីជួយឲ្យពន្ធនាគារទាំងនោះអនុវត្តផែនការត្រៀមបង្ការរបស់ខ្លួន។

៤២. ការិយាល័យ OHCHR បានបន្តចងក្រង និងវិភាគស្ថិតិ និងព័ត៌មានស្តីពីស្ត្រីក្នុងពន្ធនាគារ និងស្ត្រីដែលមានកូននៅក្នុងពន្ធនាគារសម្រាប់ការតស៊ូមតិជាមួយពន្ធនាគារ តុលាការ ព្រះរាជអាជ្ញា និងមេធាវី ក៏ដូចជា អង្គភាពពាក់ព័ន្ធក្នុងក្រុមអង្គការសហប្រជាជាតិប្រចាំប្រទេសកម្ពុជា។ ស្របគ្នានេះដែរ កម្មវិធីនេះកំពុងធ្វើការជាមួយអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលជាដៃគូពីរ គឺអង្គការលីកាដូ និងអង្គការ Il Nodo ដើម្បីជួយផ្តល់សេវាដល់ស្ត្រីមានផ្ទៃពោះ និងស្ត្រីដែលមានកូននៅក្នុងពន្ធនាគារ និងលើកយកបញ្ហាគោលនយោបាយទៅពិភាក្សាគ្នាជាមួយអាជ្ញាធរ និងដៃគូនានា។ បញ្ហាមួយក្នុងចំណោមបញ្ហាទាំងនេះគឺជាអត្រាខ្ពស់នៃស្ត្រីនៅក្នុងពន្ធនាគារក្នុងប្រទេសកម្ពុជា គឺជាង ៨% នៃចំនួនជនជាប់ឃុំគឺស្ត្រី ដែលប្រទេសកម្ពុជាស្ថិតក្នុងចំណោមប្រទេស ៣០ លើគេ នៅទូទាំងពិភពលោក អំពីចំនួនភាគរយនៃជនជាប់ឃុំជាស្ត្រី។ ទន្ទឹមនឹងកំណើននៃចំនួនជនជាប់ឃុំជាស្ត្រី មានស្ថិរភាពនៅក្នុងអំឡុងពេលពិនិត្យរបាយការណ៍នេះ ការកើនឡើងយ៉ាង

ឆាប់រហ័សនេះ បានដាក់សម្ពាធបន្ថែមទៀតទៅលើប្រព័ន្ធពន្ធនាគារ ក្នុងការផ្តល់កន្លែងស្នាក់នៅ និងគ្រប់គ្រងជនជាប់ឃុំជាស្ត្រី ស្របតាមបទដ្ឋានដែលបានតម្រូវ។ បញ្ហាបន្ថែមមួយទៀតគឺការខ្វះគោលការណ៍ណែនាំ និងប្រព័ន្ធដោះស្រាយជាមួយកុមារដែលបានឃុំខ្លួនជាមួយម្តាយរបស់ពួកគេ (ជួនកាលជាមួយឪពុករបស់ពួកគេ) ជាពិសេស នៅពេលដែលពួកគេ ដល់អាយុអតិបរមា ដែលអាយុលើសពីនោះ មិនអាចអនុញ្ញាតឱ្យស្នាក់នៅជាមួយឪពុកម្តាយរបស់ពួកគេ នៅក្នុងពន្ធនាគារឡើយនេះបើតាមច្បាប់ស្តីពីពន្ធនាគារឆ្នាំ២០១១។

៤៣. ការិយាល័យ OHCHR បានបន្តផ្តល់ជំនួយផ្នែកបច្ចេកទេស និងសម្ភារ ដល់ពន្ធនាគារ និង អាជ្ញាធរខេត្តនានា ដើម្បីធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវសម្ភារបរិក្ខារពន្ធនាគារ ស្របតាមអនុសាសន៍ស្តីពីការឃ្លាំមើល និងប្រកាសដែលនឹងត្រូវបានអនុម័តស្តីពីបទដ្ឋានអប្បបរមាសម្រាប់ការសាងសង់ពន្ធនាគារ (ច្បាប់បន្ទាប់បន្សំដែលតម្រូវដោយច្បាប់ស្តីពីពន្ធនាគារឆ្នាំ២០១១)។ ភារកិច្ចដ៏សំខាន់មួយនៅក្នុងអំឡុងពេលពិនិត្យរបាយការណ៍នេះ គឺការធ្វើបង្អួចនៅក្នុងអគារឃុំខ្លួនជាបណ្តោះអាសន្ននៃមណ្ឌលអប់រំកែប្រែលេខ១ ដែលជាមណ្ឌលធំជាងគេបំផុតនៅកម្ពុជា ដែលនាំឱ្យមានភាពប្រសើរឡើងគួរឱ្យកត់សម្គាល់អំពីខ្យល់ចេញចូល និងកំដៅនៅក្នុងបន្ទប់ឃុំឃាំងនានា ហើយដែលពេលបច្ចុប្បន្ននេះ អាចឲ្យអ្នកទោសមើលឃើញខាងក្រៅ។ បន្ទាប់ពីមានការតស៊ូមតិជាបន្តសម្រាប់បន្ទប់សុវត្ថិភាពសម្រាប់អ្នកទោស នៅមន្ទីរពេទ្យបង្អែក និងដោយមានការឯកភាពពីអាជ្ញាធរពាក់ព័ន្ធ (ពន្ធនាគារ មន្ទីរសុខាភិបាលខេត្ត ព្រះរាជអាជ្ញាខេត្ត) មន្ទីរពេទ្យធំមួយត្រូវបានបំពាក់គ្រឿងឧបករណ៍ផ្សេងៗ (បន្ទាយមានជ័យ) និងខេត្តពីរផ្សេងទៀត បានចាប់ផ្តើមបំពាក់ (ខេត្តកំពង់ឆ្នាំង និងកោះកុង)។ ការិយាល័យ OHCHR បានជួយធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងផងដែរនូវល័ក្ខខ័ណ្ឌក្នុងពន្ធនាគារបណ្តោះអាសន្នក្រោមស្តង់ដាចំនួនពីរ (ខេត្តប៉ៃលិន និងខេត្តឧត្តរមានជ័យ តាមរយៈការចោះជញ្ជាំងដំឡើងបង្អួច និងការធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវផ្នែកអនាម័យក្នុងខេត្តរៀងៗខ្លួន) ទន្ទឹមនឹងបន្តជម្រុញឱ្យអាជ្ញាធររៀបចំបង្កើតឲ្យមានដំណោះស្រាយរយៈពេលវែង។

៤៤. សមិទ្ធលដទៃទៀតដែលសម្រេចបាន នៅក្នុងអំឡុងពេលពិនិត្យរបាយការណ៍នេះ រួមមាន ការធ្វើឲ្យប្រសើរឡើងដល់ ខ្យល់ចេញចូល និងអនាម័យ នៅក្នុងពន្ធនាគារខេត្តព្រះសីហនុ ការធ្វើរបងហ៊ុមព័ទ្ធបរិវេណខាងក្នុង ដើម្បីផ្តល់លទ្ធភាពថែមទៀត ដល់ការទទួលបានខ្យល់បរិសុទ្ធ សកម្មភាពកសិកម្ម និងការជីកប្រឡាយទឹក ដើម្បីផ្គត់ផ្គង់ទឹកច្រើនថែមទៀតដល់ពន្ធនាគារខេត្តបន្ទាយមានជ័យ និងជួសជុលកែលម្អបង្អួចក្នុងពន្ធនាគារខេត្តក្រចេះ។ នាយកដ្ឋានពាក់ព័ន្ធនៃអគ្គនាយកពន្ធនាគារ បានចូលរួមនៅក្នុងដំណើរនេះទាំងមូល ក៏ដូចជា អាជ្ញាធរពន្ធនាគារមូលដ្ឋាន ដើម្បីធានាភាពជាម្ចាស់ និងការកសាងសមត្ថភាព។

V. សេរីភាពជាមូលដ្ឋាន និងសង្គមស៊ីវិល

៤៥. កម្មវិធីសង្គមស៊ីវិល និងសេរីភាពជាមូលដ្ឋាន មានគោលដៅពង្រឹងសមត្ថភាពបុគ្គល និងអង្គការនានា ក្នុងការអនុវត្តសេរីភាពជាមូលដ្ឋានរបស់ខ្លួន ក្នុងការសម្តែងមតិ យោបល់ បង្កើតសមាគម និងការជួបប្រជុំ។ កម្មវិធីនេះធ្វើការជាមួយរដ្ឋាភិបាល សង្គមស៊ីវិល ទីភ្នាក់ងាររបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ស្ថានទូត និងគូអង្គអភិវឌ្ឍន៍ផ្សេងៗ ដើម្បីបង្កើត និងឃ្លាំមើលការអនុវត្តច្បាប់ និងគោលនយោបាយទាំងឡាយដែលពាក់ព័ន្ធដោយផ្ទាល់ទៅនឹងការប្រើប្រាស់សេរីភាពទាំងនេះ។ ការងារនេះ រាប់ទាំងការផ្តល់ការការពារដល់អ្នកការពារសិទ្ធិមនុស្ស ជនរងគ្រោះ ឬជនដែលអាចរងគ្រោះ តាមរយៈការឃ្លាំមើលករណីនីមួយៗ នៅពេលកើតមានឡើង និងធ្វើការតស៊ូមតិជាមួយអាជ្ញាធរជាតិ និងអាជ្ញាធរខេត្តនានាដែលពាក់ព័ន្ធ ដើម្បីជួយគាំទ្រដល់ការគោរពសិទ្ធិរបស់ពួកគេ។ ការងារនេះផ្តោតផងដែរ លើការកសាងសមត្ថភាពដល់

រដ្ឋាភិបាល និងសង្គមស៊ីវិល។ ក្នុងអំឡុងពេលពិនិត្យរបាយការណ៍នេះ ការិយាល័យបានសង្កេតឃើញថា សហជីពកម្មករ និងសហគមន៍ជាច្រើន កាន់តែសកម្មក្នុងការតស៊ូមតិ ដើម្បីឲ្យមានការគោរពសិទ្ធិការងារ តាមរយៈការធ្វើកូដកម្ម និងការដើរហែរក្បួនបាតុកម្ម។

៤៦. ដើម្បីគាំទ្រកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់អង្គការសង្គមស៊ីវិល ក្នុងការលើកស្ទួយការគោរពសិទ្ធិរបស់ពួកគេ វគ្គបណ្តុះបណ្តាលសម្រាប់អ្នកការពារសិទ្ធិមនុស្ស បានបន្តជាផ្នែកដ៏សំខាន់មួយនៃការងាររបស់ការិយាល័យ OHCHR នៅក្នុងអំឡុងពេលពិនិត្យរបាយការណ៍នេះ។ ជាសរុប មានសកម្មជនសិទ្ធិមនុស្សច្រើនជាង ៥២៩ រូប បានទទួលអត្ថប្រយោជន៍ពីសកម្មភាពកសាងសមត្ថភាពនេះ ដែលអនុវត្តដោយកម្មវិធីនេះ ទាក់ទងនឹងការលើកកម្ពស់សេរីភាពជាមូលដ្ឋាន។ ការិយាល័យបានផ្តល់អាទិភាពដល់ការលើកកម្ពស់ការយល់ដឹងអំពីសិទ្ធិជួបប្រជុំដោយសន្តិវិធី និងការបញ្ចេញទស្សនៈរបស់ពួកគេដោយសេរី នៅពេលដែលការិយាល័យ OHCHR បានកត់សម្គាល់ថា ទាំងតំណាងសហគមន៍ ទាំងអាជ្ញាធរ មានការយល់ច្រឡំអំពីបទប្បញ្ញត្តិជាតិដែលពាក់ព័ន្ធ ជាពិសេស បទប្បញ្ញត្តិច្បាប់ស្តីពីការធ្វើបាតុកម្មដោយសន្តិវិធី។ ឧទាហរណ៍ ការិយាល័យ OHCHR បានសង្កេតឃើញថា មានករណីជាច្រើន អង្គការសង្គមស៊ីវិល និងសហគមន៍នានា បានយល់ឃើញថា ពួកគេមានកាតព្វកិច្ចត្រូវជូនដំណឹងទៅអាជ្ញាធរអំពីការប្រមូលផ្តុំដែលបានគ្រោងធ្វើ ដែលក្នុងករណីទាំងនោះ ច្បាប់មិនតម្រូវឲ្យមានការជូនដំណឹងឡើយ។ សហគមន៍ បានបង្ហាញថា ពួកគេពេញចិត្តក្នុងការជូនដំណឹងទៅអាជ្ញាធរ ទោះបីជាច្បាប់មិនបានតម្រូវក្តី ជាជាងមានការបង្អាក់រំខានទៅលើការប្រមូលផ្តុំរបស់ខ្លួន។ ដើម្បីធ្វើឲ្យស្ថានភាពល្អប្រសើរឡើង ការិយាល័យ OHCHR ដោយសហការជាមួយវិទ្យាស្ថានគ្រប់គ្រងបស្ទឹម-បូព៌ា(EWMI) បានធ្វើការបណ្តុះបណ្តាលដោយមានការចូលរួមពីអ្នកការពារសិទ្ធិមនុស្ស រួមទាំងសហគមន៍ដែលត្រូវបានបណ្តេញចេញ សមាគមព្រៃឈើ និងនេសាទ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល និងសហជីពកម្មករនានា ស្តីពីបទប្បញ្ញត្តិនៃច្បាប់ស្តីពីការធ្វើការបាតុកម្មដោយសន្តិវិធី និងមគ្គុទេសក៍ជាផ្លូវការសម្រាប់អនុវត្តច្បាប់នេះ។ ដោយសហការជាមួយវិទ្យាស្ថានគ្រប់គ្រងបស្ទឹម-បូព៌ា(EWMI) ការិយាល័យ OHCHR បានផ្សព្វផ្សាយផងដែរនូវទម្រង់សម្រាប់ធ្វើរបាយការណ៍ដែលនឹងប្រើប្រាស់ដោយអង្គការសង្គមស៊ីវិល ដើម្បីឃ្លាំមើលជាលក្ខណៈប្រព័ន្ធ និងធ្វើរបាយការណ៍ឲ្យបានពេញលេញ និងតស៊ូមតិអំពីការរំលោភបំពានដែលទាក់ទងនឹងសិទ្ធិក្នុងការជួបប្រជុំដោយសន្តិវិធីរបស់ពួកគេ ជាពិសេស ទាក់ទងនឹងការអនុវត្តច្បាប់ស្តីពីការធ្វើបាតុកម្មដោយសន្តិវិធី។ ការិយាល័យ OHCHR បានបន្តផ្តល់ផងដែរនូវកិច្ចសហប្រតិបត្តិការជាមួយក្រសួងមហាផ្ទៃ ដើម្បីលើកកម្ពស់ការយល់ដឹងក្នុងចំណោមមន្ត្រីរាជការស៊ីវិល អំពីរបៀបអនុវត្តច្បាប់ស្តីពីការធ្វើបាតុកម្មដោយសន្តិវិធីក្នុងលក្ខណៈមួយដែលស្របទៅនឹងកាតព្វកិច្ចផ្នែកសិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិរបស់ប្រទេសកម្ពុជា។

៤៧. លើសពីនេះទៀត កម្មវិធីសង្គមស៊ីវិល និងសេរីភាពជាមូលដ្ឋានរបស់ការិយាល័យ OHCHR បានពង្រឹងសមត្ថភាពអ្នកការពារសិទ្ធិមនុស្ស រួមទាំងសកម្មជនសហជីពកម្មករ ដើម្បីឃ្លាំមើល និងរាយការណ៍ជាលក្ខណៈប្រព័ន្ធ និងគ្រប់គ្រាន់អំពីការរំលោភបំពានសិទ្ធិមនុស្ស និងធ្វើការតស៊ូមតិជាមួយអាជ្ញាធរ ឬតួអង្គពាក់ព័ន្ធដទៃទៀត អំពីស្ថានភាពទាំងនេះ។ វគ្គបណ្តុះបណ្តាលនេះមានសកម្មជន ១១៤ នាក់ មកពីបណ្តាខេត្តចំនួនដប់ បានចូលរួម។ ក្នុងខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១២ ការិយាល័យ OHCHR បានរៀបចំសិក្ខាសាលាមួយស្តីពីការរឹតត្បិតដែលច្បាប់អនុញ្ញាតទាក់ទងនឹងសេរីភាពក្នុងការសម្តែងមតិ ក្រោមច្បាប់សិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិ ដោយមានការគាំទ្រពីជំនាញការនៃគណៈកម្មាធិការសិទ្ធិមនុស្ស។ កម្មវិធីនេះបានផ្តោតលើការពិភាក្សាគ្នាជាមួយសង្គមស៊ីវិលអំពីអញ្ញត្រកម្មដែលច្បាប់អនុញ្ញាតទៅលើការគោរពសេរីភាពក្នុងការសម្តែងមតិនៅកម្ពុជា។

៤៨. ការិយាល័យ OHCHR បានសម្របសម្រួលជាទៀងទាត់ រវាងអាជ្ញាធរ និងសហគមន៍ ឬអង្គការសង្គមស៊ីវិល ដើម្បីធានាថា ការជួបប្រជុំដោយសន្តិវិធីអាចប្រព្រឹត្តទៅបាន ដោយស្របតាមបញ្ញត្តិច្បាប់សិទ្ធិមនុស្សជាតិ និងអន្តរជាតិ។ ដើម្បីបង្កើតវិធីសាស្ត្រមួយប្រកបដោយនិរន្តរភាព ចំពោះការប្រមូលផ្តុំដោយសន្តិវិធី ការិយាល័យ OHCHR បានរៀបចំ

ឲ្យមានកិច្ចប្រជុំតុមូលជាបន្តបន្ទាប់នៅតាមបណ្ដាខេត្ត ដែលមានមន្ត្រីខេត្ត និងតំណាងសង្គមស៊ីវិល អាចជួបពិភាក្សាគ្នាអំពីកង្វល់របស់ខ្លួនទៅលើសេរីភាពក្នុងការជួបប្រជុំ និងព្រមព្រៀងគ្នាលើតួនាទីក្នុងការគ្រប់គ្រងកម្មវិធីនៅថ្ងៃខាងមុខឲ្យស្របតាមច្បាប់។ ការនេះមានប្រសិទ្ធភាពយ៉ាងពិសេស នៅក្នុងអំឡុងពេលនៃទិវាសិទ្ធិមនុស្ស ឆ្នាំ២០១២ នៅពេលដែលការិយាល័យបានធ្វើអន្តរាគមន៍ ដើម្បីធានាឲ្យកម្មវិធីផ្សេងៗដែលសហគមន៍បានរៀបចំធ្វើ បានប្រព្រឹត្តទៅដោយដោសន្តិវិធី។

៤៩. ប្រសិនជាការស្រមុះស្រមួលមុនមិនអាចធ្វើទៅបាន ការិយាល័យ OHCHR បានឃ្លាំមើលបាតុកម្ម ការដើរហែក្បួន និង ប្រភេទនៃការប្រមូលផ្ដុំផ្សេងទៀត ដែលអាចមានហានិភ័យនៃអំពើហិង្សារវាងអ្នកតវ៉ា និងអាជ្ញាធរ។ នៅក្នុងអំឡុងពេលនៃការពិនិត្យរបាយការណ៍នេះ ការិយាល័យ OHCHR បានឃ្លាំមើលព្រឹត្តិការណ៍បែបនេះចំនួន ២២ ដែលកើតមានតែនៅរាជធានីភ្នំពេញ។ គោលបំណងនៃការធ្វើអន្តរាគមន៍របស់ការិយាល័យ OHCHR គឺដើម្បីកាត់បន្ថយហានិភ័យនៃអំពើហិង្សា ទន្ទឹមនឹងនេះ ព្យាយាមធានាថា សិទ្ធិសេរីភាពនៃការប្រជុំ និងការសម្ដែងមតិ ត្រូវបានគេគោរព។ ការិយាល័យ OHCHR ធ្វើការជាមួយអាជ្ញាធរ និងអ្នកដឹកនាំការតវ៉ា ដើម្បីឲ្យមានការព្រមព្រៀងគ្នា (ប្រសិនជាអាចធ្វើបាន) ដើម្បីឱ្យការតវ៉ានោះប្រព្រឹត្តទៅបានដោយសន្តិវិធី។ ឧទាហរណ៍ នៅក្នុងពេលនៃការពិនិត្យរបាយការណ៍នេះ មានទាំងការតវ៉ានៅខាងក្រៅសាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញអំឡុងពេលសវនាការករណីរបស់លោក ម៉ម សូណង់ដូ កាលពីខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១២ និងការប៉ុនប៉ងដោយសភាប្រជាជនមូលដ្ឋានរបស់អាស៊ាន ដើម្បីដាក់ញត្តិមួយទៅរដ្ឋសភាជាតិកម្ពុជា មុនពេលកិច្ចប្រជុំកំពូលអាស៊ីបូព៌ាលើកទី៧ក្នុងខែវិច្ឆិកាឆ្នាំ២០១២។

៥០. ករណីដែលការតវ៉ាក្លាយទៅជាអំពើហិង្សា ការិយាល័យ OHCHR បានព្យាយាមធ្វើឲ្យស្ថានភាពនោះស្ងប់ស្ងាត់។ ទោះបីជាកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងនេះបានទទួលជោគជ័យតិចតួច នៅពេលនៃការពិនិត្យរបាយការណ៍នេះក៏ដោយ តែការបង្ហាញវត្តមាន របស់ការិយាល័យ OHCHR ហាក់បីដូចជាបានជួយទប់ស្កាត់មិនឲ្យមានការកើនឡើងថែមទៀត។ នៅពេលនៃការពិនិត្យរបាយការណ៍នេះ ឃើញមានការបន្តប្រើប្រាស់កម្លាំងសន្តិសុខឯកជន ដើម្បីឆ្លើយតបនឹងការតវ៉ា ដែលក្នុងនោះមានករណីប្រើប្រាស់កម្លាំងហួសហេតុមួយចំនួន។ ការវិវឌ្ឍន៍ថ្មី និងគួរឲ្យព្រួយបារម្ភមួយ ដែលយើងបានឃើញ គឺការណែនាំឲ្យប្រើ និងការប្រើប្រាស់ខែលឆក់ប្រឆាំងកុប្បកម្ម ដោយនគរបាលទៅលើហ្វូងបាតុករ។ ការិយាល័យ OHCHR បានធ្វើអន្តរាគមន៍ផងដែរ ក្នុងករណីដែលមានការឃុំខ្លួនអ្នកតវ៉ា ជាពិសេស ទាក់ទងនឹងទំនាស់ដីធ្លី ការតវ៉ារបស់កម្មកររោងចក្រកាត់ដេរ និងសកម្មជនសហជីពកម្មករ។ ការិយាល័យ OHCHR បានព្យាយាមស្វែងរកការដោះលែងអ្នកជាប់ឃុំ ប្រសិនជាមានការឃុំខ្លួនធ្វើឡើងដោយបំពាន ហើយដើម្បីធានាសិទ្ធិមានមេធាវី និងការថែទាំវេជ្ជសាស្ត្រ ប្រសិនជាចាំបាច់។

៥១. នៅក្នុងអំឡុងពេលនៃការពិនិត្យរបាយការណ៍នេះ មានព្រឹត្តការណ៍សាធារណៈធំៗមួយចំនួននៅកម្ពុជា ព្រឹត្តការណ៍ដែលគួរឲ្យកត់សំគាល់បំផុតនោះគឺកិច្ចប្រជុំកំពូលអាស៊ានលើកទី២១ និងកិច្ចប្រជុំកំពូលពាក់ព័ន្ធដទៃទៀត ក្នុងខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១២ និងព្រះរាជពិធីបុណ្យព្រះបរមសពព្រះករុណា ព្រះបាទសម្ដេចព្រះនរោត្តម សីហនុ នៅក្នុងខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១៣។ ការិយាល័យ OHCHR បានស្នើសុំធ្វើការជាមួយអាជ្ញាធរ ដើម្បីស្វែងរកដំណោះស្រាយទៅលើស្ថានភាពរបស់ក្រុមបុគ្គលចម្រុះដ៏ធំមួយ ដែលត្រូវបានចាប់ប្រមូលមកឃុំខ្លួន (ដោយគ្មានការត្រួតពិនិត្យពីតុលាការ) ពីតាមដងផ្លូវនានា ក្នុងរាជធានីភ្នំពេញនៅមុនពេលកិច្ចប្រជុំកំពូលនេះ។ ក្រុមនេះ រួមមាន ជនគ្មានផ្ទះសម្បែង ជនពិកលចរិក អ្នករកស៊ីផ្លូវភេទ កម្មកររោងចក្រ និងកម្មករសំណង់ ព្រមទាំងកុមារ។ នៅក្នុងអំឡុងពេលកិច្ចប្រជុំកំពូលកន្លងមក កិច្ចសហប្រតិបត្តិការស្រដៀងគ្នានេះ បាននាំឲ្យមានការដោះលែងបុគ្គលទាំងនេះ តាមការសមស្រប ឲ្យស្ថិតនៅក្នុងការថែទាំរបស់អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលវិញ។ ការិយាល័យ OHCHR បានស្នើផ្ដល់ជាជំនួយផ្នែកបច្ចេកទេសដល់សាលារាជធានីភ្នំពេញ ក្នុងការរៀបចំបង្កើតឲ្យមានដំណើរការមួយ ដើម្បីបញ្ចៀសករណីចាប់ឃុំខ្លួនដោយបំពានស្រដៀងគ្នានេះនៅថ្ងៃខាងមុខ

ទៀត។

៥២. ដោយកសាងបន្ថែមលើការងារកន្លងមក ការិយាល័យ OHCHR និងមូលនិធិសហប្រជាជាតិដើម្បីកុមារ (UNICEF) បានធ្វើការជាមួយរដ្ឋាភិបាល ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាសិទ្ធិមនុស្សនៅតាមមជ្ឈមណ្ឌលសង្គមកិច្ច មជ្ឈមណ្ឌលយុវនីតិសម្បទា និងមណ្ឌលស្តារនីតិសម្បទាអ្នកញៀនគ្រឿងញៀន ដែលគ្រប់គ្រងដោយរដ្ឋាភិបាល។ អនុលោមតាមការសម្រេចមួយរបស់រដ្ឋាភិបាលនៅដើមឆ្នាំ២០១២ ការិយាល័យ OHCHR ស្វាគមន៍ការពិតដែលថា មជ្ឈមណ្ឌលសង្គមកិច្ចនៅព្រៃស្ពឺក្នុងរាជធានីភ្នំពេញ មិនត្រូវបានប្រើប្រាស់ទៀតទេសម្រាប់ការឃុំខ្លួនដោយបំពាន ដូចបានរាយការណ៍កន្លងមក។ ការិយាល័យ OHCHR និងUNICEF កំពុងធ្វើការជាមួយក្រសួងសង្គមកិច្ច អតីតយុទ្ធជន និងយុវនីតិសម្បទា (MOSAVY) ដើម្បីអនុវត្តអនុសាសន៍ចេញពីការសិក្សារួមគ្នាដោយឯករាជ្យ ដែលត្រូវបានធ្វើឡើងក្នុងឆ្នាំ២០១១ ស្តីពីគោលនយោបាយ នីតិវិធី និងការអនុវត្ត ក្នុងការបញ្ជូន ការទុកដាក់ ការគ្រប់គ្រង ការស្តារនីតិសម្បទារ និងការធ្វើសមាហរណកម្មកុមារ ស្ត្រី និងជនដែលងាយរងគ្រោះនៅតាមមជ្ឈមណ្ឌលសង្គមកិច្ច មជ្ឈមណ្ឌលយុវនីតិសម្បទា និងមជ្ឈមណ្ឌលស្តារនីតិសម្បទាអ្នកញៀនគ្រឿងញៀន ក្រោមសមត្ថកិច្ចរបស់ក្រសួងសង្គមកិច្ច អតីតយុទ្ធជននិងយុវនីតិសម្បទា (MOSAVY)”។

VI. ទំនាក់ទំនងសាធារណៈ និងការងារតស៊ូមតិ

៥៣. ការិយាល័យ OHCHR បានបន្តពង្រីកទំនាក់ទំនងសាធារណៈ និងការងារតស៊ូមតិរបស់ខ្លួន នៅទូទាំងប្រទេស ដើម្បីលើកស្ទួយសិទ្ធិមនុស្សឱ្យកាន់តែប្រសើរឡើងថែមទៀត និងដោះស្រាយបញ្ហាតាមវិស័យនីមួយៗ និងសេចក្តីត្រូវការរបស់សារធារណជន។ ដោយប្រើប្រាស់ឧបករណ៍ព័ត៌មានមួយចំនួន ការិយាល័យ OHCHR បានធ្វើការផ្សព្វផ្សាយទៅដល់វិស័យផ្សេងៗនៃសង្គម រួមទាំងស្ថាប័នសិក្សា ប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មាន មន្ត្រីរដ្ឋាភិបាល និងសហគមន៍នៅតាមបណ្តាខេត្តឆ្ងាយៗ។

៥៤. នៅក្នុងបរិបទនៃការអប់រំ និងការបណ្តុះបណ្តាលលើសេចក្តីប្រកាសស្តីពីសិទ្ធិមនុស្សរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ[4] ការិយាល័យ OHCHR បានប្រកាសបើកជាផ្លូវការនូវកម្មវិធីសិក្សាអំពីសិទ្ធិមនុស្សសម្រាប់សាកលវិទ្យាល័យនានានៅរាជធានីភ្នំពេញ ដែលផ្តល់បឋកថាខ្លីៗលើប្រធានបទសិទ្ធិមនុស្សជាក់លាក់មួយចំនួន។ នៅដំណាច់អំឡុងពេលនៃការពិនិត្យរបាយការណ៍នេះ ការិយាល័យ OHCHR បានធ្វើបទបង្ហាញចំនួនបីដល់និស្សិត ជាង ៥០០ នាក់ នៅសាកលវិទ្យាល័យចំនួនបី។ តបតាមការស្នើសុំរបស់សាកលវិទ្យាល័យមេគង្គកម្ពុជា ដែលជាសាកលវិទ្យាល័យតែមួយគត់នៅកម្ពុជា ដែលផ្តល់កម្មវិធីសិក្សាថ្នាក់អនុបណ្ឌិតផ្នែកសិទ្ធិមនុស្ស បុគ្គលិកការិយាល័យ OHCHR បានផ្តល់វគ្គបណ្តុះបណ្តាលរយៈពេលខ្លីៗចំនួនពីរលើក ស្តីពីប្រព័ន្ធសិទ្ធិមនុស្សអង្គការសហប្រជាជាតិ និងច្បាប់សិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិ។

៥៥. តបតាមការអញ្ជើញ និងក្នុងភាពជាដៃគូជាមួយក្រសួងព័ត៌មាន ការិយាល័យ OHCHR បានបណ្តុះបណ្តាល អ្នកវិជ្ជាជីវៈសារព័ត៌មានចំនួន ៥០ នាក់ និងបុគ្គលិកក្រសួងនេះ ស្តីពីវិធីសាស្ត្រផ្តោតលើសិទ្ធិមនុស្សជាសំខាន់នៅក្នុងវិជ្ជាជីវៈសារព័ត៌មាននៅក្នុងខែសីហា ឆ្នាំ២០១២។ ការបណ្តុះបណ្តាលរយៈពេលពីរថ្ងៃនេះ បានដាក់បញ្ចូលការផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់លើគោលការណ៍សន្មតជាមុនថាគ្មានទោស នៅក្នុងរឿងព្រហ្មទណ្ឌ និងសិទ្ធិឯកជន។

៥៦. ការផ្សព្វផ្សាយឯកសារបោះពុម្ពផ្សាយ និងឯកសារព័ត៌មានដទៃទៀត ដោយការិយាល័យ OHCHR បានកើនឡើងជារៀងរាល់ឆ្នាំ សម្រាប់ឯកសារបោះពុម្ពផ្សាយថ្មីៗ ដែលបានបង្កើតឡើង និង បានចែកចាយមួយចំនួននៅទូទាំង

[4] សេចក្តីសម្រេចចិត្តរបស់មហាសន្និបាត លេខ ៦៦/១៣៧ ឧបសម្ព័ន្ធ

ប្រទេស។ ឯកសារបកប្រែជាភាសាខ្មែរថ្មីៗ នៅក្នុងអំឡុងពេលនៃការពិនិត្យរបាយការណ៍នេះ រួមមានសេចក្តីពន្យល់ទូទៅរបស់គណៈកម្មាធិការសិទ្ធិមនុស្សស្តីពីសេរីភាពនៃគំនិត និងការសម្តែងមតិ ចំណែកឯឯកសារបោះពុម្ពផ្សាយថ្មីមានអត្ថបទបកស្រាយជារូបភាពនៃគោលការណ៍ណែនាំរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិស្តីពីធុរកិច្ច និងសិទ្ធិមនុស្ស ដែលផ្តោតសំខាន់លើសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ដែលបានផលិតឡើង ដោយមានកិច្ចសហការជាមួយអង្គការគាំទ្រសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច (ICSO)។ ជាសរុប ឯកសារបោះពុម្ពផ្សាយចំនួនជាង ៧៥.០០០ ច្បាប់ និង ឯកសារព័ត៌មានក្នុងទម្រង់ដទៃទៀតត្រូវបានផ្សព្វផ្សាយនៅក្នុងពេលនៃការពិនិត្យរបាយការណ៍នេះ។ ការផ្សព្វផ្សាយនេះ រាប់បញ្ចូលទាំងការផ្តល់កម្រងឯកសារព័ត៌មានចំនួន ៤២៤ ឈុត ទៅដល់វិទ្យាល័យរដ្ឋទាំងអស់នៅទូទាំងប្រទេស ដើម្បីគាំទ្រដល់ការប្រកួតប្រជែងលើប្រធានបទសិទ្ធិមនុស្សដែលបានរៀបចំឡើងដោយរដ្ឋាភិបាល។

៥៧. ការិយាល័យ OHCHR បានបន្តផ្តល់បណ្ណាល័យតូចៗអំពីសិទ្ធិមនុស្សដល់សាកលវិទ្យាល័យនានា និងមជ្ឈមណ្ឌលគរុកោសល្យ និងវិក្រឹត្យការរបស់រដ្ឋនៅទូទាំងប្រទេស ក៏ដូចជាស្ថាប័នសំខាន់ៗរបស់រដ្ឋាភិបាល។ គិតត្រឹមចុងខែមិថុនាឆ្នាំ២០១៣ ការិយាល័យ OHCHR នឹងបានផ្តល់កម្រងឯកសារស្តីពីសិទ្ធិមនុស្សចំនួន ៧០ ឈុត ដល់ស្ថាប័នដែលត្រូវទទួលចំនួន ៦០។

៥៨. ក្នុងចំណោមហិរញ្ញប្បទានដែលការិយាល័យ OHCHR បានផ្តល់នៅក្នុងអំឡុងពេលនៃការពិនិត្យរបាយការណ៍នេះ ហិរញ្ញប្បទានចំនួនពីរ បានផ្តោតលើប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយ។ ហិរញ្ញប្បទានមួយ ត្រូវបានផ្តល់ឲ្យមជ្ឈមណ្ឌលកម្ពុជា ដើម្បីប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយឯករាជ្យ (CCIM) បានគាំទ្រដល់ការបណ្តុះបណ្តាលតំណាងសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចស្តីពីការប្រើប្រាស់ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពនូវប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយសម្រាប់ការតស៊ូមតិអំពីសិទ្ធិជនជាតិដើមភាគតិច។ ហិរញ្ញប្បទានកាលពីមុន ត្រូវបានផ្តល់ឲ្យអង្គការដើម្បីភាពញញឹមនៃកុមារ (PSE) ដែលបានផលិតខ្សែភាពយន្តចំនួនបី ពាក់ព័ន្ធនឹងការរំលោភបំពានផ្លូវភេទ អំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារ និងទាសភាពកុមារពីទស្សនវិស័យផ្អែកលើសិទ្ធិមនុស្ស។ បច្ចុប្បន្នខ្សែភាពយន្តនេះត្រូវបានដាក់បញ្ចាំងនៅទូទាំងប្រទេសកម្ពុជា។

៥៩. នៅក្នុងទិវាសិទ្ធិមនុស្ស ឆ្នាំ២០១២ បុគ្គលិកការិយាល័យ OHCHR បានចូលរួម និងឃ្លាំមើលព្រឹត្តិការណ៍ដែលដឹកនាំដោយសហគមន៍ នៅតាមបណ្តារាជធានី ខេត្តចំនួនប្រាំបី។ មុនពេលទិវានោះ ការិយាល័យ OHCHR បានធ្វើការចែកចាយកញ្ចប់សម្ភារផ្សេងៗចំនួន ២០០ កញ្ចប់ ដែលនឹងត្រូវបានប្រើប្រាស់ ដើម្បីប្រារព្ធទិវានេះនៅទូទាំងប្រទេស។ ខ្សែភាពយន្តគំនូរជីវចលខ្មែរមានរយៈពេល ២ នាទី ស្តីពីសេរីភាពនៃគំនិត និងការសម្តែងមតិ និងការជួបប្រជុំនៅក្នុងផុតឆាកនៃទំនាស់ដីធ្លី ត្រូវបានបង្ហោះនៅលើគេហទំព័រ ហើយបន្ទាប់មកទៀត បានបញ្ចាំងនៅក្នុងវេទិកាជាសាធារណៈ និងការបណ្តុះបណ្តាលផ្សេងៗ។ ការិយាល័យ OHCHR បានចូលរួមផងដែរ ជាមួយភ្នាក់ងារផ្សេងៗរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ដើម្បីប្រារព្ធទិវាអន្តរជាតិដទៃផ្សេងទៀត មានដូចជា ទិវាសេរីភាពសារព័ត៌មានពិភពលោក (ជាមួយ UNESCO) និងយុទ្ធនាការរយៈពេល ១៦ ថ្ងៃ ដើម្បីបញ្ចប់អំពើហិង្សាលើស្ត្រីភេទដែលដឹកនាំដោយអង្គការ UN WOMEN ។ ការិយាល័យ OHCHR បានគាំទ្រផងដែរ ដល់ការបោះពុម្ពខិតប័ណ្ណយុទ្ធនាការលើកកម្ពស់ការយល់ដឹងជាសាធារណៈស្តីពីការបោះឆ្នោតថ្នាក់ជាតិ ដែលបានបង្កើតឡើងដោយគណៈកម្មាធិការអាព្យាក្រឹត្យ និងមិនលំអៀង ដើម្បីការបោះឆ្នោតដោយសេរី និងយុត្តិធម៌នៅកម្ពុជា (NICFEC) សិទ្ធិស្ត្រីធ្វើការងារដោយសហភាពការងារកម្ពុជា(CLC) និងកម្មវិធីវិទ្យុរយៈពេលមួយខែស្តីពីសិទ្ធិជនពិការ ដោយអង្គការសំឡេងជនពិការភ្នែកដែលមានមូលដ្ឋាននៅខេត្តបាត់ដំបង។

VII. ស្ថាប័នសន្ធិសញ្ញា នីតិវិធីពិសេស និងការពិនិត្យរបាយការណ៍ជាសកលតាមកាលកំណត់

៦០. ក្នុងខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១២ ប្រទេសកម្ពុជាបានដាក់របាយការណ៍តាមកាលកំណត់លើកទីពីររបស់ខ្លួន ក្រោមកតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋ និងសិទ្ធិនយោបាយ ដែលហួសកាលកំណត់ចាប់តាំងពីឆ្នាំ២០០២។ ការិយាល័យ OHCHR បានផ្តល់ការគាំទ្រយ៉ាងទូលំទូលាយដល់រាជរដ្ឋាភិបាលក្នុងការរៀបចំរបាយការណ៍នេះនិងរបាយការណ៍ដទៃផ្សេងទៀតដែលហួសកាលកំណត់។ តាមរយៈរបាយការណ៍ដែលបានដាក់ស្នើនេះ កម្ពុជាបានជម្រះចេញនូវរបាយការណ៍សេសសល់ដែលកកស្ទះដោយមានការជួយឧបត្ថម្ភពីការិយាល័យOHCHR។

៦១. ការិយាល័យ OHCHR បានបន្តគាំទ្រការងាររបស់អ្នករាយការណ៍ពិសេស ស្តីពីស្ថានភាពសិទ្ធិមនុស្សនៅកម្ពុជានៅក្នុងអំឡុងពេលបំពេញបេសកកម្មរបស់លោកមកកាន់ប្រទេសកម្ពុជា ក្នុងខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១២ និងខែឧសភា ឆ្នាំ២០១៣ ។ សំណើផ្សេងទៀតសម្រាប់បំពេញបេសកកម្មជាផ្លូវការដោយអ្នករាយការណ៍ពិសេសឯទៀត មិនត្រូវបានរាជរដ្ឋាភិបាលទទួលយកនៅក្នុងអំឡុងពេលពិនិត្យរបាយការណ៍នេះទេ។ អគ្គលេខាធិការ អ.ស.ប ជំរុញលើកទឹកចិត្តដល់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាឲ្យបន្តកិច្ចសហប្រតិបត្តិការរបស់ខ្លួនជាមួយអ្នករាយការណ៍ពិសេសស្តីពីស្ថានភាពសិទ្ធិមនុស្សនៅកម្ពុជា និងពិចារ ណាផងដែរអំពីការអញ្ជើញអ្នកទទួលបានអាណត្តិនីតិវិធីពិសេសតាមវិស័យដទៃទៀត ដើម្បីទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍ពីជំនាញជាក់លាក់របស់ពួកគេ។

៦២. ការិយាល័យ OHCHR បានជួយរាជរដ្ឋាភិបាល និងសង្គមស៊ីវិល ក្នុងការតាមដានការអនុវត្តដំណើរការពិនិត្យរបាយការណ៍ជាសកលតាមកាលកំណត់ (UPR) ជុំទីមួយ និងការត្រៀមលក្ខណៈសម្រាប់ការពិនិត្យរបាយការណ៍បន្ទាប់របស់កម្ពុជានៅដើមឆ្នាំ២០១៤។ កិច្ចប្រជុំមួយរបស់សង្គមស៊ីវិលដែលបានឧបត្ថម្ភគាំទ្រដោយការិយាល័យ OHCHR នៅថ្ងៃទី៣០ ខែមេសា ឆ្នាំ២០១៣ បាននាំឲ្យមានការបង្កើតក្រុមការងារ ដើម្បីរៀបចំរបាយការណ៍តាមវិស័យសម្រាប់ការដាក់ស្នើទៅក្រុមការងារពិនិត្យរបាយការណ៍ជាសកលតាមកាលកំណត់ (UPR)។ តាមការស្នើសុំរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ការិយាល័យ OHCHR បានសហការរៀបចំសិក្ខាសាលាអន្តរក្រសួងមួយ នៅថ្ងៃទី១០ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១៣ ដែលបានផ្តោតលើសេចក្តីព្រាងរបាយការណ៍របស់រាជ រដ្ឋាភិបាលសម្រាប់ការពិនិត្យលើកក្រោយទៀត។